

**ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE BAKIM
SAĞLAYICILARIN BİLİMSEL KANITLARA DAYALI
UYGULAMALAR KONUSUNDA
YETERLİLİKLERİNİN TEKNOLOJİ DESTEKLİ
ARAÇLARLA GELİŞTİRİLMESİ:
PROJE İHTİYAÇ DEĞERLENDİRME RAPORU**

2025-1-TR01-KA220-HED000349859

PROJE BİLGİLERİ	
Proje Başlığı	Özel Gereksinimli Bireylere Bakım Sağlayanların Bilimsel Kanıta Dayalı Uygulamalar Konusunda Yeterliliklerinin Teknoloji Destekli Araçlarla Geliştirilmesi
Proje Referans Numarası	2025-1-TR01-KA220-HED000349859
Proje Başlangıç Tarihi	01 Ekim 2025
Proje Kısaltması	CCforSEN
Koordinatör	Düzce Üniversitesi
Ortak Kuruluşlar	Gedonsoft- GS Masaryk Üniversitesi – MU Sakarya Üniversitesi - SU
Proje Süresi	24 Ay
BELGE TANIMLAMA	
Belge Başlığı	Proje İhtiyaç Analizi Raporu
Belge Türü	Modül
Dil	İngilizce
Yaygınlaştırma Düzeyi	Kamuya Açık - Yayınlanabilir
Yayınlanma Tarihi	23 Şubat 2026
Yazar(lar) ve Katkıda Bulunanlar	Feyzullah ŞAHİN, Profesör (DU) Dilek ŞAHİN, Doçent (DU) Enver KAZAK, Doçent (DU) Özge ÜNVER, Öğretim Görevlisi (Dr.) (DU) Duygu MULKUT, Araştırma Görevlisi (DU) Bekir Fatih MERAL, Profesör (SU) Ahmet FİDAN, Doçent (SU) Baran YAŞAR, Doktora Araştırma Asistanı (SU) Damla ALTIN, Doktora Araştırma Asistanı (SU) Barbora Bazalová, Doçent (MU) Dana Zámečníková, Yardımcı Doçent (MU) Ondřej Ling, Doktora Araştırma Asistanı (MU) Veronika Včelíková, Doktora Araştırma Asistanı (MU) Hans GEDON RIEPE, Uzman (GS) Serap RIEPE, Uzman (GS)

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	4-5
TABLolar	6
1- BAKIM VERENLERİN/SAĞLAYICILARIN ÖZEL EĞİTİM YETKİNLİKLERİNİ GELİŞTİRME İHTİYACI	7-8
2- TEMEL AMAÇ VE HEDEFLER.....	8
3- METODOLOJİ.....	8-10
3.1 Hedef Gruplar.....	8
3.2 Araştırma Modeli.....	9
3.3 Çalışma Grupları.....	9
3.4 Veri Toplama Araçları.....	9-10
3.5 Analiz.....	10
4-PROJE İHTİYAÇ ANALİZİ SONUÇLARI.....	10-35
4.1 Tanımlayıcı İstatistik.....	10-16
4.2 Davranış Yönetimi.....	16-19
4.3 İletişim ve dil becerilerini destekleme.....	20-21
4.4 Erken okuryazarlık.....	22-24
4.5 Doğal öğretim.....	25-27
4.6 Etkinlik temelli öğretim.....	27-29
4.7 Etkinlik Çizelgeleri (AS).....	29-31
4.8 Akran öğretimi.....	31-33
4.9 Öz düzenleme (SD) günlük yaşam becerileri.....	34-35
5. SONUÇ.....	36-38
6. KAYNAKLAR.....	38-44
7.EK.....	45-78

ÖZET

Özel gereksinimi olan bireylerin eğitiminde kanıta dayalı uygulamalar, etkinliği araştırma bulguları ile kanıtlanmış yöntemlerin kullanılmasına atıfta bulunur (Cook & Odom, 2013). Bu müdahalelerin tercih edilmesi, müdahale sürecinin standartlaştırılmasına, uygulama sürecinden maksimum fayda elde edilmesine ve zaman ve emekten tasarruf edilmesine yardımcı olur. Ancak, her müdahale gibi, kanıta dayalı uygulamaların başarısı da sadece yöntemin tam olarak uygulanmasına değil, aynı zamanda uygulayıcının müdahaleyi protokole uygun olarak gerçekleştirme kapasitesine, yani uygulama prosedürlerinin sadakatle takibine bağlıdır (Ledford & Gast, 2018).

Gelişim süreçleri boyunca özel gereksinimi olan çocuklara bakım sağlayan profesyoneller veya destek personeli (örneğin bakıcılar/hizmet sağlayıcılar), müdahalenin doğal yaşam ortamında uygulanmasını sağlamada hayati öneme sahip aktörlerdir. Sosyal hizmet ortamlarında bu rol öncelikle bakım sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Literatür, bakım sağlayıcılarının müdahale sürecinde yalnızca 'gözlemci' olarak değil, aktif 'uygulayıcı' olarak hareket ettiklerinde daha sürdürülebilir ve genelleştirilebilir sonuçlar elde edildiğini tutarlı bir şekilde göstermektedir (Parsons ve ark., 2017). Öte yandan, bakım verenlerin bu kilit rolü üstlenebilmeleri için sahip olmaları gereken yetkinlik düzeyleri (beceri ve bilgi) ile öz yeterlilik algıları (kendi yeteneklerine olan inanç) arasında karmaşık bir ilişki bulunmaktadır. Hume ve ark. (2021) tarafından yapılan bir derleme, bakım verenlerin kanıta dayalı uygulamaları kullanma konusunda oldukça motive olmalarına rağmen, destekleyici bir eğitim olmadan bunları doğru ve tutarlı bir şekilde uygulama (uygulamaya bağlılık) kapasitelerinin düşük olduğunu göstermektedir.

Bakıcıların yetkinlik düzeylerini çeşitli faktörler etkilemektedir. Örneğin, bakıcıların kanıta dayalı uygulamaların temelini oluşturan temel davranış ilkelerini tam olarak anlamamaları nedeniyle, uygulama sırasında ortaya çıkan beklenmedik durumlara çözüm bulmada zorluklar yaşanabilir (Cook & Odom, 2013). Diğer bir

faktör ise, bakım verenlerin genellikle bir müdahalenin belirli bileşenlerini doğru bir şekilde uygularken, karmaşık veya zaman alıcı kısımları atlamalarıdır (Ledford ve Gast, 2018) ve karmaşık bilimsel terminolojiyi uygulamaya aktarmakta zorlanmalarıdır (; Parsons ve ark., 2017), bu da bilimsel yöntemin etkinliğini zayıflatmaktadır. Özetle, literatürde bakım verenlerin rollerinin önemi konusunda bir fikir birliği olsa da, mevcut yeterlilik düzeylerinin “öz düzenlemeyle öğrenme” yoluyla değil, sistematik, teknoloji destekli ve performans geri bildirimi içeren mesleki gelişim modelleri aracılığıyla geliştirilmesi gerektiği açıktır (Hume ve ark., 2021; Wacker ve ark., 2013). Bununla birlikte, geleneksel hizmet içi eğitim uygulamaları, anlık geri bildirim veya performans izleme sağlamadıkları için, “araştırma-uygulama uçurumu” sürecinde bilgiyi beceriye dönüştürmede yetersiz kalabilir (Cook & Odom, 2013).

Proje kapsamında, literatür taramasına dayalı olarak, bakım verenlerin kanıta dayalı uygulamalarda davranış yönetimi, iletişim ve dil becerilerini destekleme, erken okuryazarlık, doğal öğretim, etkinlik temelli öğretim, etkinlik çizelgeleri, akran öğretimi ve öz düzenlemeyle belirlenen günlük yaşam becerileri dahil olmak üzere çeşitli zorluklarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Sonuç olarak, veri toplama için görüşme soruları geliştirilmiş ve özel gereksinimi olan çocukların eğitiminden sorumlu çeşitli paydaşların görüşleri alınmıştır.

Projenin ortak ihtiyaç analizi raporu hazırlanırken, konuya daha bütüncül bir bakış açısı kazandırmak amacıyla projeye dahil olan üç ülkeden (Türkiye, Çek Cumhuriyeti ve Almanya) gelen veriler derlenmiştir. Bu raporun geri kalanında sunulan ortak ihtiyaç analizi raporu, özel eğitim bağlamında kanıta dayalı uygulamalarda bakım verenlerin yeterliliklerini artırmaya yönelik bir eğitim çizelgelerinin geliştirilmesinin doğru bir karar olduğunu teyit etmiştir.

TABLolar

Tablo 1. Katılımcıların tanımlayıcı istatistikleri.....	11
Tablo 2. Bakım verenlerin ve uzmanların modüllerin önemi ve destek ihtiyaçları hakkındaki görüşleri.....	12-14
Tablo 3. Alt modüllerdeki katılımcıların ortalamaları (M) ve standart sapmaları (SD).....	15

1-BAKIM VERENLERİN/ SAĞLAYICILARIN ÖZEL EĞİTİM YETKİNLİKLERİNİ GELİŞTİRME İHTİYACI

Özel gereksinimi olan bireylerin eğitime yönelik müdahalelerin etkinliği, bu müdahalelerin doğal ortamlara ne ölçüde aktarılabildiği ile yakından ilgilidir. Bu süreçte, sosyal hizmet kurumlarından hizmet alan çocukların eğitime ilişkin birincil sorumluluk bakım sağlayıcılara aittir. Müdahalelerden azami fayda sağlamak için, kanıta dayalı uygulamaların tedavi sadakatine sıkı sıkıya bağlı kalınarak uygulanması gerekmektedir (Ledford & Gast, 2018). Davranışsal müdahale ilkelerini vurgulayan Cook ve Odom (2013), müdahale protokollerinin tam olarak uygulanmasının, hizmet alan gruplarda gözlemlenen ilerleme üzerindeki belirleyici etkisini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, özel gereksinimi olan bireylerin eğitiminden sorumlu bakım sağlayıcılarının yeterliliği, müdahalenin başarısının en temel belirleyicisidir.

İlgili literatürün gözden geçirilmesi, bakım sağlayıcılarının kanıta dayalı uygulamaları öğrenmeye istekli olmalarına rağmen, müdahale protokollerinin metodolojik karmaşıklığı (Parsons ve ark., 2017) ve bu konularda yeterli veya temel eğitimin eksikliği nedeniyle yeterliliklerinin düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, yakın zamanda yapılan bir derleme çalışması, bakım sağlayıcıların yeterli teorik bilgiye sahip olsalar bile, uygulama sırasında ihtiyaç duydukları anlık geri bildirim veya rehberliğe yeterince erişemedikleri için etkili müdahaleler gerçekleştirmekte zorlandıklarını ortaya koymuştur (Hume ve ark., 2021). Ayrıca, etkileşimli geri bildirim mekanizmalarını içeren hizmet içi eğitimin, bakım sağlayıcılarının yeni öğrendikleri prosedürleri %40'a kadar daha doğru ve etkili bir şekilde uygulamasına olanak sağladığı gösterilmiştir (Wacker ve ark., 2013).

Sonuç olarak, sürdürülebilir bir mesleki yeterlilik ekosistemi oluşturmak için, kısa süreli olanlar da dahil olmak üzere, teknoloji destekli, beceri kazanımına odaklı eğitim girişimlerine ihtiyaç vardır. Bu proje, özel eğitim kapsamında kanıta dayalı uygulamaların uygulanmasında bakım sağlayıcılarının yeterliliklerini geliştirmeyi

amaçlamaktadır. Projenin amacı, literatürde belirlenen ve teori ile uygulama arasındaki boşluğu dolduran etkili müdahaleleri uygulama becerilerini geliştirmektir.

2-ANA HEDEFLER VE AMAÇLAR

Bu proje, özel gereksinimi olan çocukların eğitiminden sorumlu olan sosyal hizmet kurumlarında çalışan bakım sağlayıcılarının, özel eğitimde kanıta dayalı uygulamalar alanındaki yeterliliklerini artırmak amacıyla tasarlanmıştır. Projenin başlıca çıktıları şunlardır:

- i- SEN öğrencilerinin temel motor, dil, sosyal ve akademik becerilerini desteklemek
- ii- Öğrencilerde olumlu davranışları teşvik etmek ve ortaya çıkabilecek davranış sorunlarıyla başa çıkmak
- iii- Kanıta dayalı öğretim yöntemlerini uygulayabilmek
- iv- Sanal gerçeklik (VR) yoluyla dijital becerileri geliştirmek

3- METODOLOJİ

3.1 Hedef gruplar

Projenin hedef kitlesi, ortak ülkelerdeki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerle çalışan sosyal hizmet uzmanlarından oluşmaktadır. Projenin paydaşları arasında akademisyenler, özel eğitimciler, çocuk gelişim uzmanları, STK temsilcileri, politika yapımcılar, araştırmacılar, eğitim yetkilileri, sosyal hizmet alanında çalışan kamu ve özel sektör çalışanları ile rehabilitasyon merkezleri yer almaktadır. Ayrıca, projenin nihai kullanıcıları 2-7 yaş arası özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar ve ebeveynleridir.

3.2 Araştırma Modeli

Projenin ihtiyaç analizi raporu, betimsel model kullanılarak hazırlanmıştır. Bu modelde, çalışma grubundan alınan verilerin belirli bir anda toplandığı bir tür betimsel araştırma söz konusudur. Bu tasarımın temel amacı, katılımcıların özel eğitime olan ihtiyaçları gibi bir değişkenle ilişkili olarak mevcut durumlarını betimlemektir (Creswell & Creswell, 2018). Modele göre, ilk aşamada literatüre odaklanılarak sorun durumu belirlenmiş, sonraki aşamalarda ölçek hazırlanmış, veri toplanmış, veriler analiz edilmiş ve bir rapor yazılmıştır (Creswell, 2020).

3.3 Çalışma Grupları

Proje çalışmasında, veriler üç ülkeden (120 katılımcı Türkiye, 50 katılımcı Çek Cumhuriyeti ve 52 katılımcı Almanya) gönüllülük esasına göre toplanmıştır. Veriler iki ana gruptan (n=222) elde edilmiştir. İlk grup profesyoneller/uzmanlardan (102, %45,95) oluşurken, diğer grup (120, %51,05) bakım sağlayıcıları ve paydaşlardan oluşmuştur; bunların 34'ü (%28) özel eğitim öğretmeni, 20'si (%17) "diğer" kategorisi altında özel gereksinimli çocuklarla ilgili alanlarda görev yapan, 19'u (%16) özel gereksinimli çocuklarla ilgili bölümlerde okuyan üniversite öğrencisi, 18'i (%15) bakıcı/bakım hizmeti veren, 8'i (%7) çocuk gelişimi uzmanı, 7'si (%6) sosyal hizmet yöneticisi, 5'i (%4) okul öncesi öğretmeni, 4'ü (%3) sosyal hizmet uzmanı, 3'ü (%3) sivil toplum kuruluşu (STK) temsilcisi ve 2'si (%2) dil ve konuşma terapistidir.

3.4 Veri Toplama Araçları

İhtiyaç analizi raporunun hazırlanması sırasında, araştırma ekibi tarafından hazırlanan ve uzman görüşüyle geçerliliği onaylanan 10 seçenekli Likert soruları veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Tüm veriler Google Formlar kullanılarak toplanmıştır.

A Formu (Ek 1), bakım sağlayıcılardan veri toplamak amacıyla hazırlanan görüşme formlarından biridir. A Formu, olguları belirlemek için 4 sosyo-demografik soru ve 80 adet 10 seçenekli Likert sorusu içermektedir.

B (Ek 2) ise özel eğitim öğretmenleri, bakım sağlayıcıları, sivil toplum kuruluşu gönüllüleri, özel eğitim bölümü öğrencileri, çocuk gelişim uzmanları, sosyal hizmet uzmanı, konuşma terapistleri ve okul öncesi öğretmenlerinden veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Form B, 5 sosyo-demografik soru ve 80 adet 10 seçenekli Likert sorusu içermektedir. Her iki Google formunda da gerçekleri belirlemeye yönelik sorular benzerdir. Verilerin toplandığı gruba bağlı olarak talimatlarda kısmi farklılıklar bulunmaktadır.

3.5 Analiz

Analiz, literatür taramasında tespit edilen sorunlu alanlara dayandırılmıştır. Tanımlayıcı analiz yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemle, katılımcıların yanıtlarının sıklıkları ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Analizde, akademisyenlerin/uzmanların ve bakım verenlerin/hizmet sağlayıcıların yanıtları, önem ve destek ihtiyaçları kapsamında ayrı ayrı hesaplanmıştır.

4-PROJE İHTİYAÇ ANALİZİ SONUÇLARI

4.1. Betimsel İstatistik

Toplanan veriler, iki ayrı gruptan toplam 222 katılımcıyı içermektedir. İlk grup (n=120), bakıcılar, özel eğitim öğretmenleri ve adaylardan oluşmaktaydı. İkinci grup ise özel gereksinimi olan çocuklarla çalışan akademisyenler gibi profesyoneller/uzmanlardan (n=102) oluşmaktadır. Katılımcılara eğitim modülleriyle ilgili iki farklı soru soruldu. İlk olarak, özel gereksinimi olan çocuklara yönelik öğretim uygulamalarında alt modülün önemi. İkincisi, alt modül ile ilgili “destek ihtiyaçları”.

Her iki soru da iki ayrı gruba yöneltildi: özel gereksinimi olan çocuklarla doğrudan çalışan bakım verenler/ hizmet sağlayıcılar ile özel eğitim öğretmenleri ve özel eğitim alanında veya ilgili bölümlerde çalışan akademisyenler gibi profesyoneller veya uzmanlar. Özel gereksinimi olan çocuklara yönelik bakım ve hizmet sağlayıcıları için Form A ve ilgili disiplinlerdeki profesyoneller/uzmanlar için Form B.

Tablo 1

Katılımcıların Tanımlayıcı İstatistikleri.

Participants (Caregivers/ Care providers)	Türkiye		Germany		Czechia		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Caregiver/ Care provider	10	15	8	29	0	0	18	15
Social service organization manager	0	0	7	25	0	0	7	6
Speech therapist	0	0	0	0	2	8	2	2
Social workers	0	0	0	0	4	16	4	3
Preschool teacher	0	0	0	0	5	20	5	4
Non-governmental organization (NGO) representative	1	1	2	7	0	0	3	3
Child development specialist	2	3	4	14	2	8	8	7
Special education teacher	21	31	5	18	8	32	34	28
University students (relevant departments to children with SEN)	13	19	2	7	4	16	19	16
Other (staff or candidate relevant to children with SEN)	20	30	0	0	0	0	20	17
Total	67	100	28	100	25	100	120	100

Not: Ayrıca, 102 profesyonel/ uzmandan (53 Türkiye, 24 Almanya, 25 Çekya) veri toplanmıştır

Bu proje için toplanan birincil veriler, projenin ihtiyaç analizi doğrultusunda, özel gereksinimi olan çocuklarla doğrudan çalışan bakım görevlileri, hizmet sağlayıcılar ve adaylardan elde edildi. Tablo 1'de özetlendiği üzere, veriler; 34'ü (%28) özel eğitim öğretmeni, 20'si (%17) "diğer" kategorisi altında özel gereksinimli çocuklarla ilgili alanlarda görev yapan, 19'u (%16) özel gereksinimli çocuklarla ilgili bölümlerde okuyan üniversite öğrencisi, 18'i (%15) bakıcı/bakım hizmeti veren, 8'i (%7) çocuk gelişimi uzmanı, 7'si (%6) sosyal hizmet yöneticisi, 5'i (%4) okul öncesi

öğretmeni, 4'ü (%3) sosyal hizmet uzmanı, 3'ü (%3) sivil toplum kuruluşu (STK) temsilcisi ve 2'si (%2) dil ve konuşma terapistinden toplanmıştır (Bkz. Tablo 1). Ayrıca, eğitim modüllerinin “önemi” ve bu modüllerle ilgili “bakım sağlayıcıların destek ihtiyaçları” konusunda görüşlerini toplamak amacıyla 102 profesyonel/uzmandan (%100) veri toplanmıştır. Bu raporda, katılımcıların yanıtlarına ilişkin tanımlayıcı veriler sunulmuştur. Bu veriler Tablo 2’de görülebilir. Veriler, ilgili alt başlıklar altında aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2

Modüllerin Önemi ve Destek İhtiyaçları Konusunda Bakım Sağlayıcıları ile Uzmanların Görüşleri.

Eğitim Modülleri	Alt Modüller	Bakım Verenler/ Bakım Sağlayıcılar				Uzmanlar			
		Önem		Destek İhtiyaçları		Önemi		Destek İhtiyaçları	
		f & (%)	M (SD)	f & (%)	M (SD)	f & (%)	M (SD)	f & (%)	M (SD)
1. Davranış Yönetimi (BM)	1.1. Davranışın İşlevini Belirleme (FB)	59 (%50,9)	9,09 (1,25)	33 (%28,7)	7,19 (2,81)	62 (58,5%)	9,22 (1,22)	45 (%42,9)	7,26 (3,28)
	1.2. Öncül Temelli (Önleme) Stratejilerinin (ABS) Kullanılması	63 (%54,8)	9,09 (1,31)	34 (%29,3)	7,44 (2,51)	55 (%52,0)	9,19 (1,13)	39 (%37,1)	7,13 (3,32)
	1.3. Alternatif/Yerine Koyma Davranışlarının Öğretilmesi (ARB)	57 (%49,1)	8,93 (1,41)	31 (%27,0)	7,52 (2,40)	51 (%48,1)	9,14 (1,19)	40 (%37,7)	7,16 (3,29)
	1.4. Pekiştirme Uygulaması (IR)	66 (%56,9)	9,17	31 (%26,7)	7,07 (2,88)	54 (%50,9)	9,22 (0,98)	42 (%39,6)	7,34 (3,22)
	1.5. Davranış Destek Planı (BSP) Geliştirme ve Kullanma	61 (%52,6)	9,00 (1,38)	36 (%31,0)	7,38 (2,80)	51 (48,5%)	9,08 (1,19)	42 (%40)	7,13 (3,31)
2. İletişim, Konuşma ve Dil Becerilerini Destekleme (CSL)	2.1. Göz teması (EC)	65 (%55,6)	8,97 (1,66)	39 (%33,3)	7,25 (2,69)	61 (%57)	9,14 (1,23)	39 (%36,4)	7,14 (2,97)
	2.2. Bekleme becerileri (WS)	57 (%48,7)	8,80 (1,63)	35 (%30,2)	7,06 (2,84)	57 (%53,2)	9,22 (1,07)	45 (%42,0)	7,87 (2,59)
	2.3. Konuşma sırası (TT)	51 (%43,6)	8,62 (1,74)	30 (%25,6)	6,83 (2,87)	54 (%50,4)	9,17 (1,10)	39 (%36,4)	7,22 (3,05)

	2.4. Karşılıklı konuşma (RC)	58 (%49,6)	8,89 (1,45)	35 (29,9%)	7,31 (2,61)	56 (%52,8)	9,03 (1,45)	45 (%42,0)	7,31
	2.5. Nesnelerle/nesnesiz taklit becerileri (IM)	51 (%43,6)	8,78 (1,43)	26 (%22,4)	6,79 (2,72)	56 (%52,8)	9,03 (1,38)	50 (%46,7)	8,32 (2,33)
3. Erken Okuryazarlık Becerileri (ELS)	3.1. Kitap Seçimi ve Hazırlama Stratejileri (BSPS)	50 (%43,1)	8,70 (1,50)	32 (%27,6)	7,07 (2,98)	42 (39,6%)	8,77 (1,35)	35 (%33,0)	6,89 (3,09)
	3.2. Etkileşimli Okuma Stratejileri (IRS)	51 (%44,0)	8,77 (1,42)	32 (27,6%)	7,28 (2,67)	41 (38,6%)	8,8 (1,27)	36 (%34,6)	7,15 (2,98)
	3.3. Alfabe Bilgisi ve Fonolojik Farkındalık ELS/AKPA	34 (%55,7)	8,83 (1,70)	23 (%37,1)	6,90 (3,34)	38 (%35,8)	8,73 (1,41)	43 (%40,5)	8,51 (1,92)
	3.4. Baskı Farkındalığı (PA)	44 (%37,9)	8,48 (1,61)	32 (%27,6)	7,15 (2,78)	34 (%32,0)	8,51 (1,62)	31 (%29,2)	6,58 (3,04)
	3.5. Okuduktan Sonra Beceriler (ARS)	52 (%45,2)	8,74 (1,45)	37 (%31,9)	7,21 (2,79)	40 (%37,7)	8,80 (1,19)	36 (%33,9)	7,07 (2,99)
4. Doğal Öğretim (NT)	4.1. Çocuğun İpucunu Takip Etme (CL)	53 (%45,7)	8,61 (1,71)	29 (%25,2)	6,59 (2,93)	41 (%39)	8,85 (1,36)	29 (%27,3)	6,76 (3,01)
	4.2. İletişim Fırsatları Yaratma (CO)	64 (%56,1)	9,08 (1,34)	32 (%27,6)	6,77 (2,99)	56 (%52,8)	9,19 (1,16)	39 (%37,1)	7,03 (3,18)
	4.3. Modelleme, Mand Modeli ve Genişleyen Dil (MEL)	55 (%48,2)	8,92 (1,47)	29 (%25,2)	6,86 (2,87)	54 (%51,4)	9,12 (1,16)	43 (%40,6)	7,20 (3,15)
	4.4. İpucu Verme ve Zaman Geciktirme (PTD) Kullanımı	48 (%41,7)	8,65 (1,48)	26 (22,8%)	6,76 (2,85)	46 (%43,3)	8,98 (1,14)	39 (%37,1)	7,07 (3,08)
	4.5. Öğretimi Günlük Rutinlere Dahil Etme (ET):	52 (%45,2)	8,84 (1,39)	28 (24,6%)	6,57 (3,11)	63 (%59)	9,30 (1,04)	41 (%38,6)	6,87 (3,31)
5. Etkinlik Temelli Öğrenme (ABL)	5.1. Deneyimsel öğrenme (EL)	53 (%45,3)	8,89 (1,44)	26 (%22,6)	7,00 (2,68)	49 (%47,1)	9,25 (0,82)	39 (%36,8)	7,06 (3,35)
	5.2. Taklit (IM)	56 (%47,9)	8,79 (1,52)	28 (%24,1)	6,91 (2,75)	35 (%67,3)	9,54 (0,72)	36 (%70,6)	9,59 (0,72)
	5.3. Birlikte oyun (PT)/İşbirlikçi oyun	58 (%50,0)	8,89 (1,55)	29 (%25,0)	6,84 (2,82)	48 (45,7%)	9,11 (1,02)	35 (%33,0)	7,10 (3,03)
	5.4. Ritmik hareket (RM) etkinlikleri	54 (%46,6)	8,78 (1,58)	25 (%21,6)	6,35 (3,15)	39 (%36,8)	8,92 (1,15)	27 (%25,7)	6,72 (3,08)
	5.5. İlişkisel öğrenme (AL)	59 (%50,9)	8,95 (1,30)	30 (%25,9)	6,87 (2,88)	48 (%45,3)	9,04 (1,22)	36 (%34,0)	7,05 (3,29)
6. Etkinlik Çizelgeleri (AS)	6.1. Beceri analizi (TA)	58 (%49,6)	8,91 (1,48)	33 (28,4%)	7,20 (2,75)	47 (%43,9)	8,81 (1,53)	34 (%31,8)	6,86 (3,05)
	6.2. Fotoğrafik beceri analizi (PTA)	51 (%44,0)	8,65 (1,75)	30 (%25,9)	7,09 (2,67)	44 (41,1%)	8,64 (1,60)	29 (%27,4)	6,91 (2,82)

	6.3. Fotoğrafik etkilil çizelgeleri (PAC) oluşturmak için materyallerin hazırlanması	49 (%41,9)	8,64 (1,65)	34 (29,1%)	7,02 (2,89)	43 (%40,2)	8,66 (1,64)	34 (%31,8)	6,70 (3,28)
	6.4. Etkinlik çizelgeleri ile beceri öğretimi (TAS)	55 (%47,0)	8,70 (1,67)	34 (%29,1)	7,29 (2,73)	31 (%58,5)	8,91 (1,77)	32 (%60,4)	9,04 (1,61)
	6.5. Bağımsızlığı teşvik etmek için söndürme prosedürleri (FI)	54 (%47,0)	8,77 (1,63)	33 (%28,2)	7,18 (2,65)	56 (%52,8)	9,25 (1,00)	40 (%37,4)	7,11 (3,24)
7. Akran Eğitimi (PT)	7.1. Karşılıklı öğrenme (ML)	55 (%47,8)	8,66 (1,84)	29 (%25,2)	6,75 (2,96)	44 (%41,5)	9,05 (1,05)	33 (%31,1)	7,22 (2,91)
	7.2. Öğretmen olarak çocuk (CT)	49 (%42,2)	8,63 (1,73)	28 (%24,8)	6,95 (2,78)	44 (%41,5)	8,93 (1,18)	29 (%27,4)	6,89 (3,14)
	7.3. Akran Taklidi (PI)	50 (%43,1)	8,70 (1,79)	26 (%22,4)	6,64 (2,98)	43 (%40,6)	8,90 (1,25)	29 (%27,9)	6,79 (3,18)
	7.4. Sosyal destek (SS)	54 (%46,6)	8,78 (1,70)	36 (%31,9)	7,08 (2,85)	43 (%40,6)	9,07 (1,03)	30 (%28,3)	7,08 (3,00)
	7.5. İkili veya küçük gruplar halinde motivasyon (PSG)	51 (%44,3)	8,50 (2,01)	30 (%25,9)	6,66 (2,95)	42 (%39,6)	8,92 (1,25)	28 (%26,4)	6,85 (3,01)
8. Öz Düzenlemede Karar Verme (SD) Günlük Yaşam Becerileri	8.1. Karar Verme (CM)	52 (%44,8)	8,77 (1,48)	33 (28,2%)	7,22 (2,63)	50 (%46,7)	9,07 (1,13)	31 (%29,0)	7,02 (3,17)
	8.2. Karar verme (DM)	56 (%47,9)	8,72 (1,76)	38 (%32,5)	7,37 (2,74)	48 (%45,3)	9,07 (1,06)	33 (%30,8)	6,94 (3,25)
	8.3. Hedef belirleme (GS)	52 (%44,4)	8,79 (1,59)	34 (%29,1)	7,36 (2,63)	44 (%41,1)	8,97 (1,19)	35 (%32,7)	7,54 (2,80)
	8.4. Problem çözme (PS)	52 (%44,8)	8,85 (1,52)	34 (%29,1)	7,24 (2,69)	57 (%53,3)	9,22 (0,96)	38 (%35,5)	7,21 (3,18)
	8.5. Öz yönlendirme (SD)	54 (%46,2)	8,85 (1,58)	34 (%29,3)	7,39 (2,55)	58 (%54,2)	9,18 (1,09)	37 (%34,6)	7,08 (3,30)
			Toplam M (SD) = 349,00 (52,58)		Toplam M (SD) = 278,73 (95,57)		Toplam M (SD) = 357,88 (38,81)		Toplam M (SD) = 283,40 (112,1)

Not: En yüksek puan (f) ve yüzde gösterilmiştir.

Yüzdeler, her bir madde için geçerli yanıtların sayısı kullanılarak hesaplanmıştır; bu nedenle, paydalar maddeler arasında farklılık gösterebilir. Sıklıklar, yüzdeler, ortalama ve standart sapmanın yanı sıra, veriler her bir alt modülün önemi ve destek ihtiyaçlarına ilişkin eğilimleri görmek için madde bazlı ortalamalara (SD) göre de analiz edilebilir. Katılımcılar, her bir alt modülün "önemi"

ve "destek ihtiyaçları" hakkındaki görüşlerini minimum 0 (önemsiz) ile maksimum 10 (en yüksek) arasında bir ölçekte derecelendirdiler. Bakıcılar/bakım sağlayıcılar için önem maddesi ortalamaları $M = 8,48$ ($SD = 1,61$) ile $M = 9,17$ ($SD = 1,19$) arasında değişirken, destek ihtiyacı maddesi ortalamaları $M = 6,35$ ($SD = 3,15$) ile $M = 7,39$ ($SD = 2,55$) arasında değişmiştir. Profesyoneller/uzmanlar için önem maddesi ortalamaları $M = 8,51$ ($SD = 1,62$) ile $M = 9,54$ ($SD = 0,72$) arasında değişirken, destek ihtiyacı maddesi ortalamaları $M = 6,58$ ($SD = 3,04$) ile $M = 9,59$ ($SD = 0,72$) arasında değişmiştir (bkz. Tablo 2). Katılımcılar, hemen hemen her alt modül için, o alt modülün kendileri için ne kadar önemli olduğunu ve her bir alt modül için ne kadar desteğe ihtiyaç duyduklarını gösteren yüksek bir " " eğilimi sergilemiştir (bkz. Tablo 3).

Tablo 3

Alt Modüllerde Katılımcıların Ortalamaları (M) ve Standart Sapmaları (SD).

Alt modül	Konu	Bakıcılar/Bakım Sağlayıcılar		Profesyoneller/Uzmanlar	
		M	SD	M	SD
İletişim, Konuşma ve Dil Becerilerini Destekleme	Önem	43,73	6,87	46,53	4,43
	Destek İhtiyacı	35,95	12,40	47,02	4,50
Etkinlik Çizelgeleri	Önem	43,07	7,26	44,74	6,45
	Destek İhtiyacı	36,58	13,01	45,23	6,08
Öz Düzenlemeyle Belirlenen (SD) Günlük Yaşam Becerileri	Önem	43,64	7,34	46,47	3,88
	Destek İhtiyacı	38,18	12,07	46,53	3,87
Etkinlik Temelli Öğrenme	Önem	44,12	7,16	45,62	7,44
	Destek İhtiyacı	34,90	13,62	45,64	7,57
Akran Eğitimi	Önem	43,00	8,91	44,81	7,94
	Destek İhtiyacı	34,92	13,78	44,60	8,18
Doğal Öğretim	Önemi	43,07	8,98	45,79	7,67
	Destek İhtiyaçları	34,43	14,10	45,75	7,89
Davranış Yönetimi	Önem	44,40	7,77	46,55	7,67
	Destek İhtiyacı	29,00	10,80	46,19	7,64
Erken Okuryazarlık Becerileri	Önemi	42,74	8,77	43,55	8,69
	Destek İhtiyacı	36,24	14,04	35,72	6,79

Çevrimiçi ankette, katılımcılardan sekiz eğitim modülünün ve her modülün içindeki beş alt modülün "önemini" ve "destek ihtiyaçlarını" derecelendirmeleri istendi. Katılımcılar, her bir alt modül için minimum 0, maksimum 50 puan alabilirdi. Yüksek puanlar, algılanan önemin ve profesyonel destek ihtiyacının daha yüksek olduğunu gösteriyordu. Her ne kadar resmi bir kesme puanı tanımlanmamış olsa da, 0 ile 25 arasındaki toplam puanlar düşük ila orta seviyeleri yansıttığı şeklinde yorumlanabilirken, 25 ile 50 arasındaki puanlar algılanan önem ve destek ihtiyacının nispeten yüksek seviyelerini göstermektedir.

Tablo 3'te gösterildiği gibi, bakım verenler/bakım sağlayıcılar $M = 33,31$ ($SD = 14,13$) ile $M = 45,25$ ($SD = 5,79$) arasında değişen modül puanları bildirirken, profesyoneller/ uzmanları önem ve destek ihtiyacı boyutlarında $M = 27,81$ ($SD = 11,83$) ile $M = 45,95$ ($SD = 5,02$) arasında değişen puanlar bildirmiştir. Bu sonuçlar, tüm alt alanların genel olarak her iki grup tarafından da önemli algılandığını göstermektedir. Bakım verenler, modüller genelinde önemli destek ihtiyaçları bildirmiş olsa da, puanlamaları profesyonellere kıyasla daha fazla değişkenlik göstermiştir. Buna karşın, profesyoneller/ lar hem önemi hem de destek ihtiyaçlarını tutarlı bir şekilde yüksek seviyelerde ve nispeten daha düşük değişkenlikle değerlendirmişlerdir; bu da bu grup içinde daha güçlü bir fikir birliği olduğunu göstermektedir.

Genel olarak, bulgular, özellikle destek ihtiyacı puanları profesyonel rehberlik konusunda anlamlı beklentileri ortaya koyan bakım verenlerin bakış açısından, modüller genelinde yapılandırılmış eğitim içeriğine yönelik açık bir talep olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, önerilen eğitim modülleri, katılımcıların algıladıkları ihtiyaçlarla iyi bir uyum içinde görünmektedir.

4.2. Davranış Yönetimi (BM)

Çocukların rahatsız edici veya zorlayıcı davranışları, öğretmenlerin stres ve tükenmişlik yaşamalarında önemli bir faktördür (Gebbie ve ark., 2012). Ayrıca, bu davranışlar, özel gereksinimi olan veya olmayan çocukların sosyal katılımı önünde önemli bir engel teşkil eder ve akademik başarıyı düşürür. Özel gereksinimi olan çocuklar, çok çeşitli ihtiyaçlara sahip olabilir ve tipik gelişim gösteren akranlarına göre daha fazla davranış problemi sergileyebilir (Ram, 2014). Literatürde engelli çocukların öğretmenlerine davranış yönetimi stratejileri hakkında verilen eğitim desteğinin nasıl olduğunu inceleyen bazı çalışmalar bulunsada (Gebbie ve ark., 2012; Ram, 2014), Türkiye’de bakım verenlerin öğretim uygulamalarını etkileyen zorlayıcı davranışları nasıl yönettiklerine dair bir çalışma bulunmamaktadır.

Kapsamlı meta-analizler, Uygulamalı Davranış Analizi (ABA) ilkelerine dayanan Erken Yoğun Davranış Müdahalesi (EIBI) programlarının, zihinsel işlevsellik, dil gelişimi ve günlük yaşam becerileri üzerinde önemli ve olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur (Virués-Ortega, 2010; Peters-Scheffer v . ve ark., 2011). Dawson tarafından yapılan bir derlemede, bakım personelinin duyarlılığını ve çocuğun ipuçlarına eşzamanlı olarak yanıt verme yeteneğini artıran erken müdahale programlarının, sosyal ve dilsel beyin devrelerinin normal gelişimini desteklediği belirtilmiştir. Nitekim, ASD’li çocuklar üzerinde yapılan çalışmalar, erken çocukluk döneminde uygulanan uygun ve yoğun davranışsal müdahalelerin beyin plastisitesi üzerinde koruyucu bir etki gösterdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, erken yaşlarda uygulandığında sosyal etkileşime odaklanan eğitimsel müdahalelerin, genetik faktörler ya da dezavantajlı ortamlar nedeniyle risk altındaki bebeklerde atipik gelişimi normalleştirme potansiyeline sahip olduğu ve böylece bireyin gelecekteki yaşamını olumsuz etkileyebilecek belirli bozuklukları önlediği veya hafiflettiği vurgulanmıştır. Bakım sağlayıcılara, nitelikli “uygulayıcılar” olarak davranış süreçlerini etkili bir şekilde yönetme becerilerini kazandırmak, özellikle risk altındaki çocuklar için bir öncelik haline gelmiştir.

Sonuç olarak, ABA temelli müdahalelerin tam olarak uygulanmasını sağlamak için, çok aşamalı davranış verilerini toplama ve analiz etme becerisini edinmek ve müdahale planlarını titizlikle uygulamak esastır. Bu bağlamda, bakım sağlayıcılarının edinmesi gereken temel yetkinlik, davranışın altında yatan işlevi (kaçınma, dikkat çekme, duyuşal tatmin veya bir nesneyi elde etme) doğru bir şekilde analiz etme becerisidir. Bu beceriye yeterince sahip olmayan bir bakım sağlayıcısının, farkında olmadan zaman zaman sorunlu davranışları pekiştirmesi veya istenen davranışları tam olarak oturtamaması kaçınılmazdır.

Bu alandaki eğilimler incelendiğinde, bakım sağlayıcılarının yetkinliklerinin, sorunlu davranışları yalnızca bastırmayı veya cezalandırmayı amaçlayan geleneksel “Davranış Yönetimi” yaklaşımından “Olumlu Davranış Desteği” çerçevesine doğru evrimleştiği açıktır. Bu yeni yaklaşım, bireyin yaşam kalitesini artırmayı, çevresel düzenlemeler (sistem değişiklikleri) yoluyla davranışın öncüllerini yönetmeyi ve işlevsel iletişim becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Carr ve ark., 2002). Son yıllarda, çalışan eğitiminde kullanılan e-öğrenme yöntemlerinin çeşitliliği, özellikle e-öğrenme araçlarının veya dijital araçların uygulanmasıyla yeni bir boyut kazanmıştır. Unholz-Bowden ve ark. (2020), uzaktan öğrenme, video modelleme ve gerçek zamanlı geri bildirim mekanizmaları kullanılarak eğitilmiş çalışanların, İşlevsel Davranış Analizi gibi süreçleri başarıyla uygulayabildiklerini belirtmektedir. Bu, bakım sağlayıcılarının bu alandaki yetkinliklerini geliştirmede yenilikçi teknolojik araçların kullanımının, geleneksel yaklaşımlara göre belirli avantajlar sunabileceğini göstermesi açısından önemlidir. Örneğin, personel için koçluk seanslarını içeren geri bildirim, seanslar sırasında gerçek zamanlı rehberlik ve video modelleme gibi teknikler kullanıldığında, personelin davranışsal müdahale süreçlerini uygulama yeterliliği %90 veya daha yüksek bir düzeye çıkabilir. Sonuç olarak, eğitimden sorumlu çalışanların bağımsız olarak müdahale etme yeteneği de artabilir.

Özel gereksinimi olan çocukların genellikle zengin bir sosyal ortama ve sosyal etkileşim fırsatlarına erişimi olmadığı göz önüne alındığında, bakım verenlerin önemli davranış sorunlarını hafifletme ve bu çocukların davranışlarını uygun şekilde şekillendirme konusunda oynadıkları rolleri anlamak çok önemlidir. Bu bağlamda, Davranışın İşlevini Belirleme (FB), Öncül Temelli/Önleme Stratejilerini Kullanma (ABS), Alternatif/Yerine Koyma Davranışlarını Öğretme (ARB), Pekiştirme Uygulama (IR) ve Davranış Destek Planı (BSP) Geliştirme ve Kullanma bölümlerinden oluşan Davranış Yönetimi (BM) modülü, hem bakım verenler/bakım sağlayıcılar hem de profesyoneller/uzmanlar tarafından önem ve destek ihtiyaçları açısından değerlendirilmiştir (bkz. Tablo 2).

Bu ihtiyaç analizi kapsamında, bakım verenler/bakım sağlayıcılar ve uzmanlar/profesyoneller dahil olmak üzere katılımcılardan, her bir alt modülün “önemini” ve “destek ihtiyaçlarını” 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirmeleri istendi; burada 0, “önemli değil” veya “destek gerekmiyor” anlamına gelirken, 10 ise “son derece önemli” veya “yüksek düzeyde destek gerekiyor” anlamına gelmektedir. Tablo 2, katılımcılar tarafından verilen en yüksek puanların (puan = 10) sıklıklarını ve yüzdelerini göstermektedir. Katılımcılar, Davranış Yönetimi'nin her bir alt modülünün hem önemini hem de destek ihtiyaçlarını değerlendirdiler. Davranışın işlevini (FB) belirlemenin önemi konusunda, en yüksek puan (10) 59 bakım veren/bakım sağlayıcı (%50,9) ve 62 uzman/profesyonel (%58,5) tarafından verilmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 33 bakım veren/bakım sağlayıcı (%28,7) en yüksek ihtiyaç düzeyini belirtirken, 45 profesyonel/uzman (%42,9) bu alanda bakım verenlerin destek ihtiyacını en yüksek düzeyde değerlendirmiştir.

Öncül temelli (önleme) stratejileri (ABS) kullanan alt modül için, 63 bakım veren/bakım sağlayıcı (%54,8) ve 55 profesyonel/uzman (%52,0) önemi en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları ile ilgili olarak, 34 bakım veren/bakım sağlayıcı (%29,3) ve 39 profesyonel/uzman (%37,1) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

Alternatif/ikame davranışların öğretilmesi (ARB) konusunda, en yüksek önem derecesi 57 bakım veren/bakım sağlayıcı (%49,1) ve 51 profesyonel/uzman (%48,1) tarafından bildirilmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 31 bakım veren/bakım sağlayıcı (%27,0) ve 40 profesyonel/uzman (%37,7) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

Benzer şekilde, pekiştirme (IR) uygulaması konusunda, 66 bakım veren/bakım sağlayıcı (%56,9) ve 54 profesyonel/uzman (%50,9) bu stratejinin önemini en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 31 bakım veren/bakım sağlayıcı (%26,7) ve 42 profesyonel/uzman (%39,6) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

Son olarak, davranış destek planı (BSP) geliştirme ve kullanma konusunda, 61 bakım veren/bakım sağlayıcı (%52,6) ve 51 profesyonel/uzman (%48,5) bu alt modülün önemini en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 36 bakım veren/bakım sağlayıcı (%31,0) ve 42 profesyonel/uzman (%40) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirmiştir.

Genel olarak, bulgular katılımcıların Davranış Yönetimi'nin tüm alt modüllerini oldukça önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, sonuçlar bakım verenlerin bu stratejilerini etkili bir şekilde uygulamak için önemli ölçüde profesyonel desteğe ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Bu bulgular, bakım verenlerin davranış yönetimi uygulamalarındaki yetkinliklerini güçlendirmeyi amaçlayan hedefli eğitim programlarının kritik rolünü vurgulamaktadır.

4.3. İletişim ve dil becerilerini destekleme

İletişim ve dil becerileri, hem normal gelişen çocuklar hem de özel gereksinimi olan çocuklar için gelişim alanlarındaki en önemli temel beceriler arasındadır. Alıcı ve ifade edici dil becerileri, sadece konuşma ve dinlemeyi kapsamaz. Bu beceriler, sosyal katılım ve aidiyetin anahtarıdır ve aynı zamanda duygusal iyilik hali,

özgüven, bağımsızlık, akademik başarı, kariyer planlaması ve sayısız kritik yaşam aşaması için de gereklidir (Morreale ve ark., 2017). Erken çocukluk dönemi, iletişim ve dil becerilerinin gelişimi için en kritik aşamadır. Yakın çevreden, özellikle ebeveynlerden ve akranlardan gelen ekolojik destek, bu becerilerin gelişiminde çok önemli bir rol oynar. Yetimhanelerde engelli çocukların bulunmasının yanı sıra gelişimsel engeller gibi dezavantajlar nedeniyle, bakım verenler iletişim ve dil becerilerinin gelişimini destekleme konusunda birincil sorumluluğu üstlenmelidir.

Uluslararası literatürde, dil bozukluğu dahil olmak üzere özel gereksinimi olan küçük çocukların erken iletişim becerilerini desteklemek için bakım verenler tarafından uygulanan müdahalelerin kullanıldığı birçok çalışma bulunmaktadır (Finestack ve ark., 2022). Ancak, ulusal literatürde, özel gereksinimi olan çocukların iletişim ve dil becerilerini desteklemede bakım verenlerin/bakım sağlayıcıların rolüne ilişkin herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Türkiye'de, yalnızca özel eğitim öğretmenliği lisans programları, iletişim ve dil becerilerini öğretmeye yönelik nitelikli içeriğe sahiptir. Türkiye'de yapılan bazı araştırmalar, özel eğitim öğretmenlerinin özel gereksinimi olan çocuklara iletişim ve dil becerilerini öğretmek için çeşitli stratejiler kullandığını göstermesine rağmen (Diken, 2014; Yazıcı & McKenzie, 2020), bu alanda özel gereksinimi olan çocuklarla çalışan bakıcıları desteklemeye yönelik çalışmalar eksiktir.

Katılımcılar, İletişim, Konuşma ve Dil Becerilerini Destekleme (CSL) alt modüllerinin her birinin önemini ve destek ihtiyaçlarını değerlendirdiler. Göz teması (EC) alt modülü için, 65 bakım veren/bakım sağlayıcı (%55,6) ve 61 profesyonel/uzman (%57) önem açısından en yüksek puan olan 10'u vermiştir. Destek ihtiyaçları konusunda, 39 bakım veren/bakım sağlayıcı (%33,3) en yüksek ihtiyaç düzeyini belirtirken, 39 profesyonel/uzman (%36,4) bakım verenlerin bu alanda önemli ölçüde profesyonel desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirmiştir.

Bekleme becerileri (WS) alt modülü için, 57 bakım veren/bakım sağlayıcı (%48,7) ve 57 profesyonel/uzman (%53,2) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi.

Destek ihtiyaçları açısından, 35 bakım veren/bakım sağlayıcı (%30,2) ve 45 profesyonel/uzman (%42,0) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

Sıra alma becerileri (TT) ile ilgili olarak, en yüksek önem derecesi 51 bakım veren/bakım sağlayıcı (%43,6) ve 54 profesyonel/uzman (%50,4) tarafından verilmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 30 bakım veren/bakım sağlayıcı (%25,6) ve 39 profesyonel/uzman (%36,4) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirmiştir.

Karşılıklı konuşma (RC) konusunda, 58 bakım veren/bakım sağlayıcı (%49,6) ve 56 profesyonel/uzman (%52,8) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 35 bakım veren/bakım sağlayıcı (%29,9) ve 45 profesyonel/uzman (%42,0) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

Son olarak, nesneli veya nesnesiz taklit becerileri (IM) için, 51 bakım veren/bakım sağlayıcı (%43,6) ve 56 profesyonel/uzman (%52,8) önemi en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları konusunda ise, 26 bakım veren/bakım sağlayıcı (%22,4) ve 50 profesyonel/uzman (%46,7) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirmiştir.

Genel olarak, bulgular katılımcıların “İletişim, Konuşma ve Dil Becerilerini Destekleme” alt modüllerinin tümünü oldukça önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, hem bakım verenler hem de uzmanlar, özel gereksinimi olan çocukların iletişim ve dil gelişimini iyileştirmeye yönelik stratejilerin uygulanmasında önemli ölçüde profesyonel desteğe ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.

4.4 Erken okuryazarlık

Erken okuryazarlık, anaokulu (K) ve ilk iki sınıftaki çocukların okuma ve yazmanın temel ilkelerini öğrendikleri yazılı dil edinim aşamasını ifade eder (Aaornoutse ve

ark., 2005). Normal koşullar altında edinilen erken okuryazarlık becerilerinin düzeyi, sonraki eğitim sürecinin sonuçları için de belirleyicidir. Bir uzunlamasına çalışma, anaokulundaki sözel dil becerileri ve okuma becerilerinin (fonolojik farkındalık, harf bilgisi, kelime okuma hızı) birinci sınıftaki bu becerilerin performansını etkilediğini ortaya koymuştur (Aaornoutse ve ark., 2005). Akranlarına göre nispeten geride kalan dezavantajlı veya engelli bireylerde erken müdahale yoluyla erken okuryazarlık becerilerini geliştirmek önemlidir. Bir meta-analiz, ASD'li çocukların dinleme, iletişimsel ve iletişimsel olmayan becerilerde büyük bir etki, ifade edici iletişimde ise küçük bir etki gösterdiğini ortaya koymuştur. Müdahalenin %90 oranında etkili olduğu bildirilmiştir (Boyle ve ark., 2019).

Türkiye’de erken okuryazarlık ile ilgili çalışmalar, genel hatlarıyla mevzuat, politika ve araştırma çerçevesinde incelenebilir. Mevzuat, eğitim faaliyetlerinin planlanmasında çocukların dil gelişimini desteklemeye ve okuryazarlık bilinci oluşturmaya vurgu yapmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı/MEB, 2014). Önemli stratejik belgelerde erken okuryazarlık, “okuma ve yazma öğretimi” olarak değil, ilkokula hazırlık sürecinin en temel beceri bileşeni olarak ele alınmaktadır. Bu bağlamda, MEB 2024-2028 Stratejik Eylem Planı’nda (MoNE/MEB, 2024b), sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı topluluklarda yaşayan çocukların erken okuryazarlık becerilerini artırmak için “Yaz Okulları” ve “Gezici Sınıflar” yasal hedefler olarak yer almakta ve zengin, uyarıcı bir ortama erişim stratejik bir gereklilik olarak belirtilmektedir. Mevcut program uygulamaları kapsamında, MEB (2024a) tarafından ilan edilen “2024 Türkiye Yüzyıl Eğitim Müfredat Modeli”, beceri temelli bir yaklaşım kullanarak, harf öğretimi yerine fonolojik farkındalık, yazma farkındalığı ve görsel okuryazarlık gibi becerileri öğrenme çıktıları olarak tanımlamaktadır.

Çakıcı ve ark. (2021), son 20 yılda Türkiye’de yürütülen 73 çalışmayı derleyen araştırmalarında, öğretmenlerin kendilerini erken okuryazarlık konusunda yeterince donanımlı görmediklerini ve uygulamalarında yazma/çizme etkinliklerine daha fazla ağırlık verdiklerini tespit etmişlerdir. Ayrıca, annenin eğitim düzeyi arttıkça

çocukların fonolojik farkındalık ve kelime dağarcığı performanslarının da arttığı gözlemlenmiştir. Öte yandan, MEB tarafından uygulanan programların ağırlıklı olarak okuma becerilerini desteklediği, yazma bilinci ve diğer gelişim alanlarını destekleme konusunda yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Okul ortamında erken okuryazarlığı destekleyen materyal ve etkinliklerde çeşitlilik eksikliği olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmanın yanı sıra, değerlendirme araçlarının geliştirilmesi veya erken okuryazarlık düzeylerinin değerlendirilmesi gibi daha spesifik konularda çalışmaların devam ettiği de görülmektedir (ör. Kargın, Ergül & Güldenoğlu, 2015; Tok & Canatar, 2025). Erken okuryazarlık becerileri genellikle birkaç temel bileşeni içerir: (1) kitap seçimi ve hazırlama stratejileri, (2) etkileşimli okuma stratejileri, (3) alfabe bilgisi ve fonolojik farkındalık, (4) basılı metin farkındalığı ve (5) okuma sonrası beceriler.

Bu proje için yapılan ihtiyaç analizi kapsamında, hem bakıcılar/bakım sağlayıcılar hem de profesyoneller/uzmanlardan, her bir alt modülün önemini ve destek ihtiyaçlarını 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirmeleri istendi; burada 0, “önemli değil” veya “destek gerekmiyor” anlamına gelirken, 10, “son derece önemli” veya “yüksek düzeyde destek gerekiyor” anlamına gelmektedir. Tablo 2, her bir alt modül için mümkün olan en yüksek puanı (10) veren katılımcıların sıklığını ve yüzdesini göstermektedir.

Katılımcılar, Erken Okuryazarlık Becerileri (ELS) programının her bir alt modülünün önemini ve destek ihtiyaçlarını değerlendirdiler. “Kitap seçimi ve okuma hazırlığı stratejileri” (, BSPS) alt modülü için en yüksek önem puanı, 50 bakım veren/bakım sağlayıcı (%43,1) ve 42 profesyonel/uzman (%39,6) tarafından verilmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 32 bakım veren/bakım sağlayıcı (%27,6) ve 35 profesyonel/uzman (%33,0) en yüksek düzeyde destek ihtiyacı olduğunu bildirmiştir.

Etkileşimli okuma stratejileri (IRS) konusunda, 51 bakım veren/bakım sağlayıcı (%44,0) ve 41 profesyonel/uzman (%38,6) önemi en yüksek düzeyde

derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 32 bakım veren/bakım sağlayıcı (%27,6) ve 36 profesyonel/uzman (%34,6) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirdi.

Alfabe bilgisi ve fonolojik farkındalık (AKPA) konusunda, en yüksek önem derecesi 34 bakım veren/bakım sağlayıcı (%55,7) ve 38 profesyonel/uzman (%35,8) tarafından bildirildi. Destek ihtiyaçları açısından, 23 bakım veren/bakım sağlayıcı (%37,1) ve 43 profesyonel/uzman (%40,5) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu belirtti.

Baskı farkındalığı (PA) konusunda, 44 bakım veren/bakım sağlayıcı (%37,9) ve 34 profesyonel/uzman (%32,0) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 32 bakım veren/bakım sağlayıcı (%27,6) ve 31 profesyonel/uzman (%29,2) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

Son olarak, okuma sonrası beceriler (ARS) konusunda, 52 bakım veren/bakım sağlayıcı (%45,2) ve 40 profesyonel/uzman (%37,7) önemi en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 37 bakım veren/bakım sağlayıcı (%31,9) ve 36 profesyonel/uzman (%33,9) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirmiştir.

Genel olarak, bulgular katılımcıların Erken Okuryazarlık Becerilerinin tüm alt modüllerini oldukça önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, hem bakım verenler hem de uzmanlar, erken okuryazarlık uygulamalarını etkili bir şekilde hayata geçirmek için önemli ölçüde mesleki desteğe ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır. Bu bulgular, özel gereksinimi olan çocukların erken okuryazarlık gelişimini destekleme konusunda bakım verenlerin yetkinliklerini güçlendiren eğitim programlarının geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadır.

4.5 Doğal öğretim

Doğal öğrenme, bireyin çevresi ile etkileşimine dayanan bir öğrenme sürecidir. Bu sürecin temel dinamikleri, bireyin öğrenme motivasyonu ve etkileşime girme arzusudur. Doğal öğretim, doğal öğrenmeden esinlenen bir öğretim yöntemidir. Bu yaklaşımda öğretim, çocuğun günlük rutinleri, ilgi alanları ve doğal etkileşimleri içinde gerçekleşir (Boyle ve ark., 2019). Doğal öğretim yöntemleri, engelli çocuklarda dil, iletişim ve sosyal becerileri geliştirmek için kullanılır (Snyder ve ark., 2015). Bu öğretim uygulamaları, 2015 yılından beri Ulusal Otizm Merkezi (NAC) ve 2014 yılından beri Ulusal Otizm Spektrum Bozuklukları Profesyonel Merkezi (NPDC) tarafından kanıta dayalı uygulamalar olarak kabul edilmektedir.

Türkiye’deki Özel Eğitim Hizmetleri Yönergesi’ne (MoNE/MEB, 2008) göre, doğal öğretim, özel gereksinimi olan bireylerin eğitiminde en az kısıtlayıcı ortam ilkesi ile birlikte “doğal ortamda müdahale” olarak önerilmektedir. Diğer bir deyişle, eğitim müdahalesinin çocuğun doğal yaşam ortamında gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. 2024 Türkiye Yüzyıl Eğitim Modeli kılavuzu (MoNE/MEB, 2024a), oyun temelli bir yaklaşım içinde doğal öğretimin uygulanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu konuyla ilgili bir akademik çalışma örneği olarak, Yetkin’in (2023) doktora tezi, ASD’li çocukların ebeveynlerine çevrimiçi koçluk yoluyla sunulan bir doğal öğretim müdahale programının etkinliğini incelemiştir. Tartışılan çalışmanın ana bulgusu, ebeveynlerin nitelikli yetişkin davranış düzeylerinde önemli bir ilerleme gösterdikleri ve doğal öğretim stratejilerini istenen yönde kullanma sıklığında bir artış olduğu yönündeydi.

Katılımcılar, “Çocuğun İpucunu Takip Etme” (CL), “İletişim Fırsatları Yaratma” (CO), “Örnekleme”, “Talep-Örnekleme” ve “ ” “Dili Genişletme” (MEL), “Yönlendirme ve Zaman Geciktirme Kullanımı” (PTD) ve “Öğretimi Günlük Rutinlere Dahil Etme” (ET) olmak üzere beş alt alanı 0–10 ölçeğinde değerlendirmiştir. Tablo 2, en yüksek puan (10) sıklığını, ortalama (M) ve standart sapma (SD) değerleriyle birlikte sunmaktadır.

Bu proje için yapılan ihtiyaç analizi kapsamında, hem bakım verenler/bakım sağlayıcılar hem de profesyoneller/uzmanlardan, her bir alt modülün önemini ve destek ihtiyaçlarını 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirmeleri istenmiştir; burada 0, “önemli değil” veya “destek gerekmez” anlamına gelirken, 10, “çok önemli” veya “yüksek düzeyde destek gerekir” anlamına gelmektedir. Tablo 2, her bir alt modül için mümkün olan en yüksek puanı (10) veren katılımcıların sıklığını ve yüzdesini göstermektedir.

Katılımcılar, Doğal Öğretimin her bir alt modülünün önemini ve destek ihtiyaçlarını değerlendirdiler. Çocuğun öncülüğünü takip etme (CL) alt modülü için, en yüksek önem puanı 53 bakım veren/bakım sağlayıcı (%45,7) ve 41 profesyonel/uzman (%39) tarafından verilmiştir. Destek ihtiyaçları konusunda ise 29 bakım veren/bakım sağlayıcı (%25,2) ve 29 profesyonel/uzman (%27,3) en yüksek düzeyde destek gerektiğini belirtmiştir.

İletişim fırsatları yaratma (CO) için, 64 bakım veren/bakım sağlayıcı (%66,1) ve 56 profesyonel/uzman (%52,8) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 32 bakım veren/bakım sağlayıcı (%27,6) ve 39 profesyonel/uzman (%37,1) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirdi.

Modelleme, mand-model ve dil genişletme (MEL) konusunda, en yüksek önem derecesi 55 bakım veren/bakım sağlayıcı (%48,2) ve 54 profesyonel/uzman (%51,4) tarafından bildirildi. Destek ihtiyaçları açısından, 29 bakım veren/bakım sağlayıcı (%25,2) ve 43 profesyonel/uzman (%40,6) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu belirtti.

İpucu verme ve zaman geciktirme (PTD) kullanımına ilişkin olarak, 48 bakım veren/bakım sağlayıcı (%41,7) ve 46 profesyonel/uzman (%43,3) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 26 bakım veren/bakım sağlayıcı (%22,8) ve 39 profesyonel/uzman (%37,1) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirdi.

Son olarak, öğretimi günlük rutinelere entegre etme (ET) konusunda, 52 bakım veren/bakım sağlayıcı (%45,2) ve 63 profesyonel/uzman (%59) önemi en yüksek düzeyde değerlendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 28 bakım veren/bakım sağlayıcı (%24,6) ve 41 profesyonel/uzman (%38,6) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

Genel olarak, bulgular katılımcıların Doğal Öğretimin tüm alt modüllerini oldukça önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, hem bakım verenler hem de uzmanlar, bu stratejileri günlük rutinler ve doğal öğrenme ortamları içinde etkili bir şekilde uygulamak için önemli ölçüde mesleki desteğe ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.

4.6 Etkinlik temelli öğretim

Etkinlik temelli öğretim, pratik ve etkileşimli öğrenme deneyimlerini ön plana çıkaran, öğrencilerin ders içeriğiyle aktif olarak ilgilenmelerini ve eleştirel beceriler geliştirmelerini sağlayan bir eğitim yaklaşımıdır. Bu yöntem, aynı zamanda öz düzenleyici öğrenmeyi teşvik eden etkileşimli ve çocuk dostu öğrenme araçlarının kullanımına odaklanarak uygulanır. Bu yaklaşım, çocukların kendi hızlarında ilerlemelerine olanak tanır. Türkiye'de etkinlik temelli öğretim, yasal ve stratejik bağlamda açıkça yer almayan, ancak yukarıdaki tanımda bahsedilen bileşenleri destekleyen ve modern öğretim programlarının ana hatlarını oluşturan bir yaklaşımdır. “Etkinlik” kavramı, “yaparak öğrenme” ve “beceri kazanımı” gibi kavram ve ilkelerle birlikte ele alınır. Temel amaç, öğrencilerin pasif alıcılar olmaktan ziyade, bilgiyi keşfeden, yorumlayan ve kullanan aktif bireyler olmalarını sağlamaktır. Bu bağlamda, özel eğitimde etkinlik temelli öğretimin, öğrenmenin doğal ve anlamlı bağlamlarda gerçekleşmesini sağladığı, motivasyon ve katılımı artırdığı, gelişimin birçok alanını bütünsel olarak desteklediği, öğretmen-öğrenci-aile etkileşimini kolaylaştırdığı, edinilen becerilerin bireyselleştirilmesine olanak tanıdığı ve öğrenmenin genelleştirilmesini ve aktarılmasını doğal olarak teşvik ettiği

söylenabilir. Bu nedenlerle, bu alandaki otoriteler tarafından kanıta dayalı bir uygulama olarak önerilmektedir.

Bu ihtiyaç analizi kapsamında, Deneyimsel Öğrenme (EL), Taklit (IM), Birlikte Oyun/İşbirlikçi Oyun (PT), Ritmik-Hareket Etkinlikleri (RM) ve İlişkisel Öğrenme (AL) olmak üzere beş alt alan, bakım verenler/bakım sağlayıcılar ve uzmanlar/uzmanlar tarafından önem ve destek *ihtiyaçları* açısından ayrı ayrı değerlendirilmiştir (bkz. Tablo 2).

Bu projede yürütülen ihtiyaç analizi kapsamında, hem bakım verenler/bakım sağlayıcılar hem de profesyoneller/uzmanlardan, her bir alt modülün önemini ve destek ihtiyaçlarını 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirmeleri istenmiştir; burada 0, “önemli değil” veya “destek gerekmez” anlamına gelirken, 10, “son derece önemli” veya “yüksek düzeyde destek gerekir” anlamına gelmektedir. Tablo 2, her bir alt modül için mümkün olan en yüksek puanı (10) veren katılımcıların sıklığını ve yüzdesini göstermektedir.

Katılımcılar, Etkinlik Temelli Öğrenme (ABL) programının her bir alt modülünün önemini ve destek ihtiyaçlarını değerlendirdiler. Deneyimsel öğrenme (EL) alt modülü için en yüksek önem puanı, 53 bakım veren/bakım sağlayıcı (%45,3) ve 49 profesyonel/uzman (%47,1) tarafından verilmiştir. Destek ihtiyaçları konusunda ise 26 bakım veren/bakım sağlayıcı (%22,6) ve 39 profesyonel/uzman (%36,8) en yüksek düzeyde destek gerektiğini belirtmiştir.

Taklit (IM) için, 56 bakım veren/bakım sağlayıcı (%47,9) ve 35 profesyonel/uzman (%67,3) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 28 bakım veren/bakım sağlayıcı (%24,1) ve 36 profesyonel/uzman (%70,6) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirdi. Birlikte oyun/işbirlikçi oyun (PT) konusunda, en yüksek önem derecesi 58 bakım veren/bakım sağlayıcı (%50,0) ve 48 profesyonel/uzman (%45,7) tarafından verildi. Destek ihtiyaçları açısından, 29 bakım veren/bakım sağlayıcı (%25,0) ve 35

profesyonel/uzman (%33,0) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

Ritmik hareket etkinlikleri (RM) için, 54 bakım veren/bakım sağlayıcı (%46,6) ve 39 profesyonel/uzman (%36,8) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 25 bakım veren/bakım sağlayıcı (%21,6) ve 27 profesyonel/uzman (%25,7) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

Son olarak, ilişkisel öğrenme (AL) için 59 bakım veren/bakım sağlayıcı (%50,9) ve 48 profesyonel/uzman (%45,3) önemi en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 30 bakım veren/bakım sağlayıcı (%25,9) ve 36 profesyonel/uzman (%34,0) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

Genel olarak, bulgular katılımcıların Etkinlik Temelli Öğrenmenin tüm alt modüllerini oldukça önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, hem bakım verenler hem de uzmanlar, etkinlik temelli öğretim stratejilerini uygulamada etkili bir şekilde hayata geçirmek için önemli ölçüde mesleki desteğe ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.

4.7. Etkinlik Çizelgeleri (AS)

Etkinlik Çizelgeleri, özel gereksinimi olan çocukların, özellikle otizmli çocukların bağımsızlık, sosyal etkileşim ve karar verme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan kanıta dayalı bir uygulamadır (Birkan, 2013). Etkinlik çizelgeleri, 20 yılı aşkın bilimsel araştırmanın sonucu olarak Princeton Çocuk Gelişim Enstitüsü'nde (PCDI) geliştirilmiştir. Etkinlik çizelgeleri, bir bireyi bir dizi etkinlik boyunca yönlendiren bir dizi görüntü/resim veya kelimedenden oluşur (MacDuff, Krantz ve McClannahan, 1993; McCannahan ve Krantz, 1999; McClannahan, MacDuff ve Krantz, 2009). Etkinlik çizelgelerinin kullanımı, öncelikle özel gereksinimi olan çocuklara yönelik öğretim

uygulamalarında Beceri analizi (TA), Fotoğrafik Beceri analizi (PTA), Fotoğrafik- - Etkinlik Çizelgeleri (PAC) oluşturmak için materyallerin hazırlanması, Etkinlik Çizelgeleri ile öğretim becerileri (TAS) ve bağımsızlığı teşvik etmek için aşamalı azaltma prosedürleri (FI) içerir. Milli Eğitim Bakanlığı için geliştirilen bazı çalışmalar ve modüller, etkinlik çizelgelerinin etkinliğini ortaya koymakla birlikte (Birkan, 2013; Eliçin & Tunalı, 2016; Mone/MEB, 2008) ve bazı okullar tarafından kullanılsa da (örn. Tohum Otizm Vakfı), Türkiye’de bakım verenler/bakım sağlayıcılarla yürütülen etkinlik çizelgelerine ilişkin herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu ihtiyaç analizi kapsamında, Beceri analizi (TA), Fotoğraflı Beceri analizi (PTA), Fotoğraflı Etkinlik Çizelgeleri Oluşturmak için Malzemelerin Hazırlanması (PAC), Etkinlik Çizelgeleri ile Beceri Öğretimi (TAS) ve Bağımsızlığı Teşvik Etmek için Azaltma Prosedürleri (FI) olmak üzere beş alt alan, bakım verenler/bakım sağlayıcılar ve uzmanlar/profesyoneller tarafından önem ve destek ihtiyaçları açısından ayrı ayrı değerlendirilmiştir (bkz. Tablo 2).

Bu projede yürütülen ihtiyaç analizi kapsamında, hem bakım verenler/bakım sağlayıcılar hem de uzmanlar/profesyonellerden, her bir alt modülün önemini ve bu modüle ilişkin destek ihtiyaçlarını 0 ile 10 arasında değişen bir ölçekte derecelendirmeleri istendi; burada 0, “önemli değil” veya “destek gerekmiyor” anlamına gelirken, 10 ise “son derece önemli” veya “yüksek düzeyde destek gerekiyor” anlamına gelmektedir. Tablo 2, her bir alt modül için mümkün olan en yüksek puanı (10) veren katılımcıların sıklığını ve yüzdesini göstermektedir.

Katılımcılar, Etkinlik Çizelgeleri (AS) alt modüllerinin her birinin önemini ve destek ihtiyaçlarını değerlendirdiler. Alt modül beceri analizi (TA) için en yüksek önem puanı 58 bakım veren/bakım sağlayıcı (%49,6) ve 47 profesyonel/uzman (%43,9) tarafından verilmiştir. Destek ihtiyaçları ile ilgili olarak, 33 bakım veren/bakım sağlayıcı (%28,4) ve 34 profesyonel/uzman (%31,8) en yüksek düzeyde destek gerektiğini bildirmiştir.

Fotoğrafik beceri analizi (PTA) için, 51 bakım veren/bakım sağlayıcı (%44,0) ve 44 profesyonel/uzman (%41,1) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. destek ihtiyaçları açısından, 30 bakım veren/bakım sağlayıcı (%25,9) ve 29 profesyonel/uzman (%27,4) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirdi.

Fotoğrafik etkinlik çizelgeleri (PAC) için materyal hazırlama konusunda, en yüksek önem derecesi 49 bakım veren/bakım sağlayıcı (%41,9) ve 43 profesyonel/uzman (%40,2) tarafından bildirildi. Destek ihtiyaçları açısından, 34 bakım veren/bakım sağlayıcı (%29,1) ve 34 profesyonel/uzman (%31,8) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu belirtti.

Etkinlik çizelgelerin kullanarak öğretme becerileri (TAS) konusunda, 55 bakım veren/bakım sağlayıcı (%47) ve 31 profesyonel/uzman (%58,5) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 34 bakım veren/bakım sağlayıcı (%29,1) ve 32 profesyonel/uzman (%60,4) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirdi.

Son olarak, bağımsızlığı teşvik etmek için aşamalı azaltma prosedürleri (FI) konusunda, 54 bakım veren/bakım sağlayıcı (%47,0) ve 56 profesyonel/uzman (%52,8) önemi en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 33 bakım veren/bakım sağlayıcı (%28,2) ve 40 profesyonel/uzman (%37,4) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirmiştir.

Genel olarak, bulgular katılımcıların Etkinlik Çizelgelerinin tüm alt modüllerini oldukça önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, hem bakım verenler hem de uzmanlar, özel gereksinimi olan çocuklarda bağımsızlığı ve yapılandırılmış öğrenmeyi teşvik etmek için etkinlik çizelgesi stratejilerini etkili bir şekilde uygulamada önemli ölçüde profesyonel desteğe ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.

4.8 Akran öğretimi

Akran öğretimi, eğitimin öğrenciden öğrenciye gerçekleştirildiği öğrenci merkezli bir yaklaşımdır (Zhang & Bayley, 2019). Akran öğretimi farklı öğrenme durumlarına uygulanabilir ve öğrenme çiftlerinin oluşturulmasında birçok farklı varyasyon vardır. Yaş gruplarına göre iki farklı uygulama şekli bulunmaktadır. İlki, daha yaşlı veya daha deneyimli öğrencilerin daha genç veya daha düşük seviyedeki öğrencilerle eşleştirilmesine dayalı olan " " (ağabey-küçük kardeş) modelidir. Diğeri ise farklı yaş gruplarını veya aynı sınıf ya da yaş gruplarını eşleştirmeye dayanır. Akran öğretimi, belirli rollerle karakterize edilir; bir öğrenci öğretmenin rolünü üstlenirken, diğer öğrenci veya öğrenciler öğrenen rolünü üstlenir (Şahin, 2014, 2018). Bu yöntemin aktif öğrenmeyi teşvik etme, eğitimin bireysel öğrenme hızında yürütülmesine olanak sağlama, öğrenciler arasında sosyal iletişim ve güven oluşturma, öğrenmede kalıcılık sağlama ve bağımsız öğrenmeyi teşvik etme gibi bir dizi olumlu etkisi vardır (Şahin, 2018, 2020).

Türkiye’de bu konu, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nde (MEB, 2008) sadece bir “çalışma yöntemi” olarak değil, kapsayıcı eğitim felsefesinin merkezinde yer almaktadır. Ayrıca, MEB 2024-2028 Stratejik Eylem Planı (MEB, 2024), akran öğretimi mekanizmalarının oluşturulmasını ve okul ortamlarındaki engellilik farkındalığı girişimlerinin bir parçası olarak uygulanmasını önermektedir. Akran öğretimi temel olarak (1) karşılıklı öğrenme, (2) öğretmen olarak çocuk, (3) akran taklidi, (4) sosyal destek ve (5) ikili veya küçük gruplar halinde motivasyonu içerir.

Bu ihtiyaç analizinde, Akran Eğitiminin Karşılıklı Öğrenme (ML), Çocuğun Öğretmen Olarak Rolü (CT), Akran Taklidi (PI), Sosyal Destek (SS) ve İkili veya Küçük Gruplar Halinde Motivasyon (PSG) olmak üzere beş alt alanı, bakım verenler/bakım sağlayıcılar ve uzmanlar/profesyoneller tarafından önem ve destek ihtiyaçları açısından ayrı ayrı değerlendirilmiştir (bkz. Tablo 2).

Bu projede yürütülen ihtiyaç analizi kapsamında, hem bakım verenler/bakım sağlayıcılar hem de uzmanlar/profesyonellerden, her bir alt modülün önemini ve bu modüle ilişkin destek ihtiyaçlarını 0 ile 10 arasında değişen bir ölçekte

derecelendirmeleri istendi; burada 0, “önemli değil” veya “destek gerekmiyor” anlamına gelirken, 10 ise “son derece önemli” veya “yüksek düzeyde destek gerekiyor” anlamına gelmektedir. Tablo 2, her bir alt modül için mümkün olan en yüksek puanı (10) veren katılımcıların sıklığını ve yüzdesini göstermektedir.

Katılımcılar, Akran Eğitimi (PT) programının her bir alt modülünün önemini ve destek ihtiyaçlarını değerlendirdiler. Karşılıklı öğrenme (ML) alt modülü için en yüksek önem puanı 55 bakım veren/bakım sağlayıcı (%47,8) ve 44 profesyonel/uzman (%41,5) tarafından verilmiştir. Destek ihtiyaçları konusunda ise 29 bakım veren/bakım sağlayıcı (%25,2) ve 33 profesyonel/uzman (%31,1) en yüksek düzeyde destek gerektiğini belirtmiştir.

Çocuğun öğretmen olması (CT) alt modülü için, 49 bakım veren/bakım sağlayıcı (%42,2) ve 44 profesyonel/uzman (%41,5) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 28 bakım veren/bakım sağlayıcı (%24,8) ve 29 profesyonel/uzman (%27,4) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirdi.

Akran taklidi (PI) konusunda, en yüksek önem derecesi 50 bakıcı/bakım sağlayıcı (%43,1) ve 43 profesyonel/uzman (%40,6) tarafından bildirildi. Destek ihtiyaçları açısından, 26 bakıcı/bakım sağlayıcı (%22,4) ve 29 profesyonel/uzman (%27,9) en yüksek destek seviyesine ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

Sosyal destek (SS) konusunda, 54 bakım veren/bakım sağlayıcı (%46,6) ve 43 profesyonel/uzman (%40,6) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 36 bakım veren/bakım sağlayıcı (%31,9) ve 30 profesyonel/uzman (%28,3) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu belirtti.

Son olarak, ikili veya küçük gruplar halinde motivasyon (PSG) konusunda, 51 bakım veren/bakım sağlayıcı (%44,3) ve 42 profesyonel/uzman (%39,6) önemi en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 30 bakım

veren/bakım sağlayıcı (%25,9) ve 28 profesyonel/uzman (%26,4) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.

Genel olarak, bulgular katılımcıların Akran Eğitiminin tüm alt modüllerini oldukça önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, hem bakım verenler hem de uzmanlar, özel gereksinimi olan çocuklar arasında işbirliğine dayalı öğrenmeyi ve sosyal etkileşimi teşvik etmek için akran eğitimi uygulamalarını etkili bir şekilde hayata geçirmek üzere önemli ölçüde mesleki desteğe ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.

4.9. Öz Düzenlemeyle (SD) Günlük Yaşam Becerileri

Zihinsel ve gelişimsel engelli (IDD) çocuklarda öz belirleme becerilerini geliştirmek, günlük yaşam, sosyal yaşam, okul yaşamı ve okul sonrası yıllarda elde edecekleri sonuçlar açısından çok önemli bir faktördür (Meral ve ark., 2022). Öz belirleme, yalnızca bir beceri olarak değil, aynı zamanda özel gereksinimi olan çocukların insan onurunu geliştirmeleri için de hayati bir unsur olarak görülmelidir. Özellikle erken çocukluk döneminde, ebeveynler veya birincil bakım verenler, özel gereksinimi olan çocuklarda öz belirlemeyi geliştirmede hayati bir rol oynar (Palmer ve ark., 2013).

“Öz-belirleme, kişinin hayatında nedensel bir etken olarak hareket etmesiyle ortaya çıkan bir kişilik özelliğidir. Öz-belirlemeci kişiler (yani nedensel etkenler), özgürce seçtikleri hedeflere hizmet etmek için hareket ederler (Shogren ve ark., 2015); s. 258)”. Öz belirlemenin temel becerileri Seçim Yapma (CM), Karar Verme (DM), Hedef Belirleme (GS), Problem Çözme (PS) ve Öz Yönlendirme (SD)dir. Dünya çapında ve Türkiye’de özel gereksinimi olan çocuklarda öz-belirleme becerilerinin geliştirilmesinde ebeveynlerin sorumlulukları üzerine bazı çalışmalar yapılmış olsa da, bu becerilerin geliştirilmesinde bakım verenlerin rolleri üzerine Türkiye’ye özgü raporlar veya çalışmalar bulunmamaktadır (Carter ve ark., 2013; Martin ve ark., 2005; Meral ve ark., 2023; Shogren & Wehmeyer, 2017; Zheng ve ark., 2015).

Bu ihtiyaç analizi kapsamında, Seçim Yapma (CM), Karar Verme (DM), Hedef Belirleme (GS), Problem Çözme (PS) ve Öz Yönlendirme (SD) olmak üzere beş alt alan, bakım verenler/bakım sağlayıcılar ve uzmanlar/profesyoneller tarafından önem ve destek ihtiyaçları açısından ayrı ayrı değerlendirilmiştir (bkz. Tablo 2).

Bu projede yürütülen ihtiyaç analizi kapsamında, hem bakım verenler/bakım sağlayıcılar hem de uzmanlar/profesyonellerden, her bir alt modülün önemini ve bu modüle ilişkin destek ihtiyaçlarını 0 ile 10 arasında değişen bir ölçekte derecelendirmeleri istendi; burada 0, “önemli değil” veya “destek gerekmiyor” anlamına gelirken, 10 ise “son derece önemli” veya “yüksek düzeyde destek gerekiyor” anlamına gelmektedir. Tablo 2, her bir alt modül için mümkün olan en yüksek puanı (10) veren katılımcıların sıklığını ve yüzdesini göstermektedir.

Katılımcılar, Öz Düzenlemeyle Belirlenen Günlük Yaşam Becerileri (SD) alt modüllerinin her birinin önemini ve destek ihtiyaçlarını değerlendirdiler. Karar Verme (CM) alt modülü için en yüksek önem puanı 52 bakım veren/bakım sağlayıcı (%44,8) ve 50 profesyonel/uzman (%46,7) tarafından verilmiştir. Destek ihtiyaçları konusunda ise 33 bakım veren/bakım sağlayıcı (%28,2) ve 31 profesyonel/uzman (%29,0) en yüksek düzeyde destek gerektiğini belirtmiştir.

Karar verme (DM) alt modülü için, 56 bakım veren/bakım sağlayıcı (%47,9) ve 48 profesyonel/uzman (%45,3) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 38 bakım veren/bakım sağlayıcı (%32,5) ve 33 profesyonel/uzman (%30,8) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirdi.

Hedef belirleme (GS) konusunda, en yüksek önem derecesi 52 bakım veren/bakım sağlayıcı (%44,4) ve 44 profesyonel/uzman (%41,1) tarafından bildirildi. Destek ihtiyaçları açısından, 34 bakım veren/bakım sağlayıcı (%29,1) ve 35 profesyonel/uzman (%32,7) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu belirtti.

Problem çözme (PS) konusunda, 52 bakım veren/bakım sağlayıcı (%44,8) ve 57 profesyonel/uzman (%53,3) önemi en yüksek düzeyde derecelendirdi. Destek ihtiyaçları açısından, 34 bakım veren/bakım sağlayıcı (%29,1) ve 38 profesyonel/uzman (%35,5) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirdi.

Son olarak, öz yönlendirme (SD) konusunda, 54 bakım veren/bakım sağlayıcı (%46,2) ve 58 profesyonel/uzman (%54,2) önemi en yüksek düzeyde değerlendirmiştir. Destek ihtiyaçları açısından, 34 bakım veren/bakım sağlayıcı (%29,3) ve 37 profesyonel/uzman (%34,6) en yüksek düzeyde desteğe ihtiyaç duyulduğunu bildirmiştir.

Genel olarak, bulgular katılımcıların Öz Düzenlemeyle Belirlenen Günlük Yaşam Becerileri'nin tüm alt modüllerini oldukça önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, hem bakım verenler hem de uzmanlar, bakım verenlerin özel gereksinimi olan çocuklarda öz düzenlemeyle belirlenen becerilerini geliştirmesine yardımcı olmak için önemli ölçüde profesyonel desteğe ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.

5. SONUÇ

Birçok ulusal belge, özel gereksinimi olan kişilerin (çocukların) desteklenmesine vurgu yapmaktadır. Türkiye Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (FSPM, 2023) tarafından 2030 Erişilebilir Vizyon Belgesi uyarınca ilan edilen 2023-2025 Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı, engelli bireylerin haklarının hayata geçirildiği kapsayıcı, eşitlikçi, sürdürülebilir ve daha iyi bir Türkiye hedeflemektedir. Buna ek olarak Türkiye, engelli bireylerin haklarını güvence altına almayı amaçlayan Türkiye Engelliler Kanunu'nu (TGNA (TBMM), 2005, 2014'te değiştirilmiştir) ve engelli bireylerin haklarını, bağımsızlığını ve sosyal katılımını teşvik etmeyi amaçlayan Birleşmiş Milletler Engelli Bireylerin Hakları Sözleşmesi'ni (UNCRPD, 2006; Türkiye'nin UNCRPD'yi onaylaması, 2008) yürürlüğe girmiştir; bu sözleşme, engelli kişilerin haklarını, bağımsızlığını ve sosyal katılımını teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Birleşmiş Milletler, 2021). Sonuç olarak, bu proje, bu çocuklarla çalışan

bakıcıları/bakım sağlayıcılarını destekleyerek, özel gereksinimi olan kişilere eğitim ve sosyal katılım haklarını sağlamayı amaçlamaktadır.

Mevcut ihtiyaç analizinin bulguları, bakım verenlerin ve uzmanların bu projede ele alınan tüm eğitim modüllerini son derece önemli bulduklarını ve bu uygulamaların etkili bir şekilde hayata geçirilmesi için önemli ölçüde mesleki desteğe ihtiyaç olduğunu vurguladıklarını göstermektedir. Özellikle sonuçlar, davranış yönetimi, iletişim ve dil gelişimi, erken okuryazarlık, doğal öğretim stratejileri, etkinlik temelli öğrenme, etkinlik çizelgeleri, akran öğretimi ve öz belirleme becerileriyle ilgili eğitimin önemini vurgulamaktadır. Bu bulgular, özel gereksinimi olan çocuklarla çalışan bakım verenlerin, çocukların gelişimini daha etkili bir şekilde desteklemek için yapılandırılmış rehberliğe ve mesleki eğitime ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, bu proje, özel gereksinimi olan çocuklarla doğrudan çalışan bakıcıların ve bakım sağlayıcıların yetkinliklerini güçlendirerek, bu çocukların eğitim ve sosyal katılım haklarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Kanıta dayalı eğitim modülleri ve pratik stratejiler sunarak, proje özel gereksinimi olan çocukların gelişimsel, eğitimsel ve sosyal sonuçlarını destekleme konusunda bakıcılara destek olmayı amaçlamaktadır.

6. KAYNAKLAR

- Aarnoutse, C., van Leeuwe, J. ve Verhoeven, L. (2005). Boylamsal bir bakış açısıyla erken okuryazarlık. *Eğitim Araştırmaları ve Değerlendirme*, 11(4), 315–331. <https://doi.org/10.1080/13803610500110300>
- Birkan, B. (2013). Etkinlik çizelgeleri: otizmli çocuklara bağımsızlık, sosyal etkileşim ve seçim yapmayı kazandırma. *AUESF Özel Eğitim Dergisi (A.Ü.E.B.F. Özel Eğitim Dergisi)*, 14(1) 61-76. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_00000000176
- Boyle, S. A., McNaughton, D., & Chapin, S. E. (2019). Otizm spektrum bozukluğu olan çocukların erken dil ve okuryazarlık becerileri üzerine ortak okumanın etkileri: Sistematiik bir inceleme. *Otizm ve Diğer Gelişimsel Engellere Odaklanma*, 34(4), 205–214. <https://doi.org/10.1177/1088357619838276>
- Carr, E. G., Dunlap, G., Horner, R. H., Koegel, R. L., Turnbull, A. P., Sailor, W., ... & Fox, L. (2002). Olumlu davranış desteği: uygulamalı bir bilimin evrimi. *Olumlu Davranış Müdahaleleri Dergisi*, 4(1), 4-16.
- Carter, E. W., Lane, K. L., Cooney, M., Weir, K., Moss, K. C., & Machalicek, W. (2013). Otizmli veya zihinsel engelli öğrenciler için ebeveynlerin öz belirleme önemi ve

- performansı değerlendirmeleri. *Zihinsel ve Gelişimsel Engelliler Dergisi*, 118(1), 16-31. <https://doi.org/10.1352/1944-7558-118.1.16>
- Cook, B. G., & Odom, S. L. (2013). Özel eğitimde kanıta dayalı uygulamalar ve uygulama bilimi. *Özel Çocuklar*, 79(2), 135–144. <https://doi.org/10.1177/001440291307900201>
- Creswell, J. W. (2020). *Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*, (Çev. Ed: Bütün, M. & Demir, S.B.). 5. Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Araştırma tasarımı: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (5. baskı). SAGE Publications.
- Çakıcı, B., Çetiner, E., Efecan, E., Yirik, E. & Uyanık, G. (2022). Ülkemizde 2000-2021 yılları arasında yayınlanan erken okuryazarlık ile ilgili makalelerin incelenmesi. *JRES*, 9(2), 447-468. <https://doi.org/10.51725/etad.1129112>
- Dawson, G. (2008). Erken davranışsal müdahale, beyin plastisitesi ve otizm spektrum bozukluğunun önlenmesi. *Gelişim ve Psikopatoloji*, 20(3), 775-803.
- Diken, Ö. (2014). Gelişimsel engelli çocukların pragmatik dil becerileri: Türkiye’de betimsel ve ilişkisel bir çalışma. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 55, 109-122. <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2014.55.7>
- Eliçin, Ö., & Tunalı, V. (2016). Otizmlili çocuklara aşamalı yardımla çizelge kullanım becerilerinin kazandırılmasında tablet bilgisayar çizelge programının etkililiği. *Eğitim ve Bilim*, 41(183), 29-46. <https://doi.org/10.15390/EB.2016.5358>
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2023). *Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı 2023-2025*. Türkiye Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (FSPM). https://www.aile.gov.tr/media/133056/engelli_haklari_ulusal_eylem_plani_23-25.pdf
- Finestack, L. H., Elmquist, M., Kuchler, K., Ford, A. B., Cakir-Dilek, B., Riegelman, A., Brown, S. J., & Marsalis, S. (2022). 0-48 aylık dil bozukluğu tespit edilen çocuklar için bakım verenler tarafından uygulanan iletişim müdahaleleri: bir kapsam

- incelemesi. *Konuşma, Dil ve İşitme Araştırmaları Dergisi*, 65(8), 3004-3055.
https://doi.org/10.1044/2022_JSLHR-21-00543
- Gebbie, D. H., Ceglowski, D., Taylor, L. K. ve Miels, J. (2012). Zorlu davranışlar sergileyen engelli okul öncesi çocuklara yönelik sınıf desteğinin güçlendirilmesinde öğretmen etkinliğinin rolü. *Erken Çocukluk Eğitimi Dergisi*, 40, 35-46. <https://doi.org/10.1007/s10643-011-0486-5>
- Horner, R. H., & Sugai, G. (2015). Okul çapında PBIS: sosyal öneme sahip bir ölçeğe uygulanan uygulamalı davranış analizine bir örnek. *Uygulamada Davranış Analizi*, 8(1), 80-85.
- Hume, K., Steinbrenner, J. R., Odom, S. L., Morin, K. L., Nowell, S. W., Tomaszewski, B., Szendrey, S., McIntyre, N. S., Yücesoy-Özkan, S., & Savage, M. N. (2021). Otizmli çocuklar, gençler ve genç yetişkinler için kanıta dayalı uygulamalar: Üçüncü nesil derleme. *Otizm ve Gelişimsel Bozukluklar Dergisi*, 51(11), 4013-4032. <https://doi.org/10.1007/s10803-020-04844-2>
- Kargın, T., Ergül, C., & Güldenoğlu, B. (2015). Erken Okuryazarlık Testi (EROT): geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 16(3), 209-232.
- Ledford, J. R., & Gast, D. L. (2024). Tek vaka araştırma metodolojisi: Özel eğitim ve davranış bilimlerinde uygulamalar (4. baskı). Routledge.
- MacDuff, G.S., Krantz, P.J., & McClannahan, L.E. (1993). Fotoğrafik Etkinlik Çizelgeleri kullanarak otizmli çocuklara öğretim: Karmaşık tepki zincirlerinin sürdürülmesi ve genelleştirilmesi. *Uygulamalı Davranış Analizi Dergisi*, 26, 89-95.
- Martin, J. E., Woods, L. L., Sylvester, L. ve Gardner, J. E. (2005). Kendi Kararını Verme Konusunda Bir Zorluk: Ağır Engelli Bireylerin Yaptığı Mesleki Seçimler ile Bakıcıları Arasındaki Anlaşmazlık. *Ağır Engelli Bireyler için Araştırma ve Uygulama*, 30(3), 147-153
- McCannahan, L.E., & Krantz, P.J. (1999). *Otizmli çocuklar için aktivite programları: Bağımsız davranış öğretimi*. Bethesda, MD: Woodbine House.

- McClannahan, L.E., MacDuff, G.S., & Krantz, P.J. (2009). Otizm spektrum bozukluğu olan yetişkinler için aktivite programı. P. Reed (Ed.) *Otizm için davranış teorileri ve müdahale*. Nova Science Publishers, Inc. New York.
- Meral, B. F., Wehmeyer, M. L., Palmer, S. B., Ruh, A. B., & Yilmaz, E. (2022). Türkiye'de zihinsel ve gelişimsel engelli/engelsiz çocukların öz belirleme becerilerini geliştirmedeki ebeveyn alışkanlıkları. *Gelişimsel Engelliler Araştırmaları*, 131, 104347. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2022.104347>
- Meral, B. F., Wehmeyer, M. L., Palmer, S. B., Ruh, A. B., & Yilmaz, E. (2023). Zihinsel ve Gelişimsel Engelli Çocukların Öz Belirlenimini Artırmada Ebeveynlik Stilleri ve Uygulamaları. *Zihinsel ve Gelişimsel Engellilerle İlgili Amerikan Dergisi*, 128(4), 282-301. <https://doi.org/10.1352/1944-7558-128.4.282>
- MoNE/MEB, (2008). *Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi yaygın gelişimsel bozukluklar destek eğitim programı*. Milli Eğitim Bakanlığı. Erişim adresi: https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_02/14114042_ygbdep.pdf
- MoNE/MEB, (2014). Okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliği. Milli Eğitim Bakanlığı. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- MEB (2024a). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara: MEB Yayınları.
- MoNE/MEB (2024b). *2024-2028 Stratejik Planı*. Ankara: Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- Morreale, S. P., Valenzano, J. M., & Bauer, J. A. (2017). İletişim eğitiminin önemi: Disiplin içeriği ve pedagojisinin merkezi rolü üzerine üçüncü bir çalışma. *İletişim Eğitimi*, 66(4), 402–422. <https://doi.org/10.1080/03634523.2016.1265136>
- Palmer, S., Brotherson, M. J., Erwin, E. J., Maude, S. P., Stroup-Rentier, V., Wu, H.-Y., Peck, N. F., Zheng, Y., Weigel, C. J., Chu, S.-Y., McGrath, G. S., & Haines, S. (2013). Erken çocukluk döneminde öz belirleme için bir temel oluşturmak: Engelli çocuklar için kapsayıcı bir “ ” modeli. *Topics in Early Childhood Special Education*, 33(1), 38-47. <https://doi.org/10.1177/0271121412445288>

- Parsons, D., Cordier, R., Vaz, S., & Mahoney, N. (2017). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar için ebeveyn aracılı müdahaleler: Sistemik bir inceleme. *Plos One*, 12(6), e0177496. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0177496>
- Peters-Scheffer, N., Didden, R., Korzilius, H., & Sturmey, P. (2011). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar için kapsamlı ABA temelli erken müdahale programlarının etkinliğine ilişkin bir meta-analitik çalışma. *Otizm Spektrum Bozuklukları Araştırmaları*, 5(1), 60-69.
- Ram, L., (2014). Hindistan'ın Barwani kentinde kaynakların kısıtlı olduğu bir ortamda zihinsel engelli çocuklarda davranış yönetimi. *Indian Journal of Psychiatry*, 56(1), 39-45. <https://doi.org/10.4103/0019-5545.124712>
- Shogren, K. A., Wehmeyer, M. L., Palmer, S. B., Forber-Pratt, A. J., Little, T. J., & Lopez, S. J. (2015). Nedensel etkenlik teorisi: Öz belirlemenin işlevsel modelinin yeniden kavramsallaştırılması. *Otizm ve Gelişimsel Engellilerde Eğitim ve Öğretim*, 50, 251-263. <https://doi.org/10.1177/215416471505000302>
- Shogren, K. A., & Wehmeyer, M. L. (2017). Kültür ve öz-belirleme. M. L. Wehmeyer, K. A. Shogren, T. D. Little, & S. J. Lopez (Ed.), *Yaşam boyu öz-belirlemenin gelişimi* (s. 169-168). Springer.
- Snyder, P. A., Rakap, S., Hemmeter, M. L., McLaughlin, T. W., Sandall, S., ve McLean, M. E. (2015). Erken öğrenmede doğal öğretim yaklaşımları: Sistemik bir inceleme. *Erken Müdahale Dergisi*, 37(1), 69-97. doi.10.1177/1053815115595461
- Şahin, F. (2014). Üstün yetenekli ve üstün yetenekli olmayan öğrencilerin yaratıcı potansiyelini geliştirmede mentorluk stratejisinin etkinliği. *Düşünme Becerileri ve Yaratıcılık*, 14, 47-55. doi. 10.1016/j.tsc.2014.07.002
- Şahin, F. (2018). *Özel yeteneklilerin eğitimi: eğitsel stratejiler ve örneklerle zenginleştirilmiş müfredat farklılaştırma modelleri*. Ankara: Nobel yayıncılık.
- Şahin, F. (2020). Özel yetenekli öğrencilerde mentörlük (Mentoring for gifted students) (Edt.Sak, U). *Models and strategies in gifted education* (s.132-151). Ankara: Pegem Akademi. doi.10.14527/9786257052832

TBMM 6462 Sayılı Kanunun Gerekçesi Hakkında Komisyon Raporu. (2013). *Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Engelli Bireylere İlişkin İfadelerin Değiştirilmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerin Değiştirilmesine Dair Kanun.* TBMM 31853594-101 671-1095. 20.07.2015 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss436.pdf> adresinden erişilmiştir.

Tok, Ö. & Canatar, M. (2025). Erken okuryazarlık ve evde kütüphane kullanımı için ebeveyn desteği: Bir güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Bilgi ve Dokümantasyon Çalışmaları Dergisi*, 23, 35-57. <https://doi.org/10.26650/bba.2025.23.1662818>

Türkiye'nin BM Engelli Hakları Sözleşmesi'ni onaylaması. (2008). Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin onaylanmasına ilişkin kanun. Kanun Numarası: 5825. Kabul Tarihi: 12/03/2008, Resmi Gazete: Tarih: 18/12/2008 Sayı: 27084.

Birleşmiş Milletler, İnsan Hakları. (2021). *Engelli Kişilerin Hakları Sözleşmesi*, Madde 19.

Unholz-Bowden, E., McComas, J. J., McMaster, K. L., Girtler, S. N., Kolb, R. L., & Shipchandler, A. (2020). Davranışsal prosedürler üzerine tele-sağlık yoluyla bakım veren eğitimi: sistematik bir inceleme. *Davranış Eğitimi Dergisi*, 29(2), 246-281.

Virués-Ortega, J. (2010). Erken çocukluk döneminde otizm için uygulamalı davranış analitiği müdahalesi: Çoklu sonuçların meta-analizi, meta-regresyonu ve doz-yanıt meta-analizi. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 30(4), 387-399.

Wacker, D. P., Lee, J. F., Dalmau, Y. C. P., Kopelman, T. G., Lindgren, S. D., Kuhle, J., Pelzel, K. E., & Waldron, D. B. (2013). Otizmlı küçük çocukların sorunlu davranışlarını azaltmak için tele-sağlık yoluyla işlevsel iletişim eğitimi yürütme. *Gelişimsel ve Fiziksel Engelliler Dergisi*, 25(1), 35-48. <https://doi.org/10.1007/s10882-012-9314-0>

Yazici, M. S., & McKenzie, B. (2020). Bir Türk özel eğitim okulunda otizmlı çocuklarda sosyo-iletişim becerilerini geliştirmek için kullanılan stratejiler ve uygulama geliştirme açısından çıkarımlar. *Uluslararası Engellilik, Gelişim ve Eğitim Dergisi*, 67(5), 515-535. <https://doi.org/10.1080/1034912X.2019.1614152>

Yetkin, A. İ. (2023). *Otizm spektrum bozukluğu olan çocukların ebeveynlerine çevrimiçi koçluk ile sunulan doğal öğretim müdahale programının etkililiği* [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Zhang, Z. & Bayley, J. G. (2019). Üniversite öğrencilerinin öğrenimini zenginleştirmek için akran öğrenimi: Lisans öğrencilerinin bakış açıları. *Journal of Peer Learning*, 12, 2019, 61-74. Erişim adresi: <https://ro.uow.edu.au/ajpl/vol12/iss1/5>

Zheng, Y., Maude, S. P., Brotherson, M. J., Summers, J. A., Palmer, S. B., & Erwin, E. J. (2015). Çin'deki engelli küçük çocukların aileleri tarafından algılanan ve teşvik edilen öz-belirleme temelleri. *Otizm ve Gelişimsel Engellilerde Eğitim ve Öğretim*, 50, 109-122. <https://doi.org/10.1177/215416471505000110>

7-EK

Form A ve B

İLETİŞİM, KONUŞMA VE DİL BECERİLERİNİ DESTEKLEME (CSL) ¹

1. Göz teması (EC): Göz teması, göz teması kurmakta ve sürdürmekte zorlanmak anlamına gelir. Örneğin, birine bakmakta ve göz temasını sürdürmekte zorluk çekmek. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Soruları -

CSL/EC.1. Göz teması becerisi, özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için ne kadar önemlidir?

CSL/EC.2. Özel gereksinimi olan çocuklara göz teması becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Soruları

¹ Projenin orijinali İngilizce olarak hazırlanmıştır. Orijinal formdaki, "Communication, Speech and Language" ifadesi baş harfleri göz önünde bulundurularak CSL olarak kısaltılmıştır. Türkçeye çevirilen formdaki kısaltmalarda, alt boyutlardaki ifadelerde binişme ortaya çıkmaması için orijinal metindeki İngilizce'den yapılan kısaltmalar olduğu gibi korunmuştur.

CSL/EC.3. Özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için göz teması becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

CSL/EC.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklara göz teması becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

2. Bekleme becerileri (WS): Bazı çocuklar beklemekte, sırasını beklemekte, karşılıklı konuşmayı beklemekte zorlanır. Örneğin, uyarıcı/öncül (talimat) beklemek. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Soruları

CSL/WS.1. Bekleme becerileri, özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için ne kadar önemlidir?

CSL/WS.2. Özel gereksinimi olan çocuklara bekleme becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Soruları

CSL/WS.3. Bekleme becerilerini öğretmek, özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri açısından ne kadar önemlidir?

CSL/WS.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklara bekleme becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

3. Sıra Bekleme (TT): Sıra bekleme, bir durumda veya konuşmada sırayla hareket etme eylemidir. Örneğin, konuşma, oyun veya diğer etkileşim biçimlerinde sırayla hareket etmek. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Soruları

CSL/TT.1. Sıra alma becerileri, özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için ne kadar önemlidir?

CSL/TT.2. Özel gereksinimi olan çocuklara sıra bekleme becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Soruları

CSL/TT.3. Özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için sıra alma becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

CSL/TT.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklara sıra alma becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

4. Karşılıklı konuşma (RC): Karşılıklı konuşma, sosyal ipuçlarına yanıt vermeyi, dikkati paylaşmayı, konuşmalarda sıra almayı ve uygun sosyal davranışlar sergilemeyi içerir. Örneğin, iletişimdeki doğal karşılıklı akış. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Soruları

CSL/RC.1. Özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için karşılıklı konuşma becerileri ne kadar önemlidir?

CSL/RC.2. Özel gereksinimi olan çocuklara karşılıklı konuşma becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Soruları

CSL/RC.3. Özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için karşılıklı konuşma becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

CSL/RC.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklara karşılıklı konuşma becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

5. Nesnelerle/nesneler olmadan taklit becerileri (IM): Taklit, çevredeki diğer kişilerin davranışlarına çok az ilgi gösterme ve onları nadiren taklit etmeye çalışma anlamına gelir. Örneğin, nesneleri kullanarak yapılan eylemlerin taklidi (ör. kızak çanını sallamak, oyuncak kamyonu itmek); jest ve vücut hareketlerini taklit etmek (ör. alkışlamak, burnu göstermek); sesleri ve kelimeleri taklit etmek (ör. maymun, tavuk sesleri). - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Soruları

CSL/IM.1. Özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için nesnelerle veya nesneler olmadan taklit becerileri ne kadar önemlidir?

CSL/IM.2. Özel gereksinimi olan çocuklara nesnelerle veya nesneler olmadan taklit becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Soruları

CSL/IM.3. Özel gereksinimi olan çocukların iletişim, konuşma ve dil becerileri için nesnelerle veya nesneler olmadan taklit becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

CSL/IM.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklara nesnelerle veya nesneler olmadan taklit becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

ETKİNLİK ÇİZELGELERİ (AS)

Etkinlik çizelgeleri, çocuğa bir dizi etkinliği sırayla yapması için işaret veren bir dizi resim veya kelimeden oluşur. Çocuğunuzun bir etkinlik çizelgeleri kullanmasını sağlamak, bağımsızlığını artırabilir ve öz yönetim becerilerini öğretebilir (pattan.net, 2025).

1. Beceri analizi (TA): Beceri analizi, öğrencinin karmaşık veya zincirleme bir beceriyi tamamlamasına yardımcı olmak için ayrıntılı bir adımlar veya davranışlar listesi oluşturmak anlamına gelir. Örneğin, diş fırçalama beceri analizi, becerinin her adımını ayrıntılı olarak açıklamayı içerir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

AS/TA.1. Özel gereksinimi olan çocuklara etkinlik çizelgeleri uygulamak için beceri analizini öğrenmek ne kadar önemlidir?

AS/TA.2. Özel gereksinimi olan çocuklara etkinlik çizelgelerini kullanmak için beceri analizini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

AS/TA.3. Özel gereksinimi olan çocuklara etkinlik çizelgelerini kullanmak için beceri analizini öğrenmek ne kadar önemlidir?

AS/TA.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklara etkinlik çizelgelerini kullanmak için beceri analizini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

2. Fotoğrafik beceri analizi (PTA): Fotoğrafik beceri analizi, eğitimcilerin beceri analizinin her adımını gösteren resimler kullanarak karmaşık becerileri yönetilebilir adımlara ayırmasına olanak tanır. Örneğin, diş fırçalama becerisinin fotoğrafik analizi, becerinin her adımını resimlerle gösterir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

AS/PTA.1. Özel gereksinimi olan çocuklara yönelik etkinlik çizelgelerini hazırlamak için fotoğrafik beceri analizini öğrenmek ne kadar önemlidir?

AS/PTA.2. Özel gereksinimi olan çocuklara yönelik etkinlik çizelgeleri hazırlamak için fotoğrafik beceri analizini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

AS/PTA.3. Özel gereksinimi olan çocuklara yönelik etkinlik çizelgeleri hazırlamak için fotoğrafik beceri analizini öğrenmek ne kadar önemlidir?

AS/PTA.4. Bakım verenler, özel gereksinimi olan çocuklara yönelik etkinlik çizelgeleri hazırlamak üzere fotoğraflı beceri analizi öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaç duyarlar?

3. Fotoğraflı etkinlik çizelgeleri (PAC) oluşturmak için materyallerin hazırlanması:

Fotoğraflı etkinlik çizelgeleri, bir kişinin belirli bir dizi davranışta bulunmasını

sağlayan bir dizi resim (veya kelime) içerir. Örneğin, palto giyme için bir fotoğraflı etkinlik çizelgesi, bir A5 klasör, şeffaf dosyalar, arka plan kartonu, şeffaf plastik rozet tutucu, dokun ve kapat bant tutturucu ve becerilerin her adımını adım adım gösteren resimlerden oluşur. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

AS/PAC.1. Özel gereksinimi olan çocuklar için fotoğraflı etkinlik çizelgeleri oluşturmaya yönelik hazırlık materyallerini öğrenmek ne kadar önemlidir?

AS/PAC.2. Özel gereksinimi olan çocuklar için fotoğraflı etkinlik çizelgeleir oluşturmaya yönelik hazırlık materyallerini öğrenirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

AS/PAC.3. Özel gereksinimi olan çocuklar için fotoğraflı etkinlik çizelgeleri oluşturmaya yönelik hazırlık materyallerini öğrenmek ne kadar önemlidir?

AS/PAC.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklar için fotoğraflı etkinlik çizelgeleri oluşturmaya yönelik hazırlık materyallerini öğrenirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

4. Etkinlik çizelgeleri/TAS ile beceri öğretimi (ör. kişisel bakım, beslenme, okul öncesi, ince motor becerileri vb.): Etkinlik çizelgelerinin beceri öğretmek için kullanmanın amacı, bireylerin sonunda herhangi bir yardıma ihtiyaç duymadan bir dizi etkinlik veya beceriyi yerine getirmelerini sağlamaktır. Örneğin, kimsenin yardımı olmadan etkinlik çizelgelerini kullanarak el yıkama. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

AS/TAS.1. Özel gereksinimi olan çocuklara etkinlik çizelgeleri ile becerileri öğretmek ne kadar önemlidir?

AS/TAS.2. Özel gereksinimi olan çocuklara etkinlik çizelgeleri ile becerileri öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

AS/TAS.3. Özel gereksinimi olan çocuklara etkinlik çizelgeleri ile becerileri öğretmek ne kadar önemlidir?

AS/TAS.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklara etkinlik çizelgeleri ile becerileri öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

5. Bağımsızlığı teşvik etmek için aşamalı azaltma prosedürleri (FI): Aşamalı azaltma prosedürleri, bir beceriy veya etkinliği tamamlamak için gereken yardım düzeyinin azaltılmasını içerir. Örneğin, bir etkinlik çizelgesinin her adımını gösteren metinler veya resimler, becerinin bağımsız olarak gerçekleştirilmesiyle sona erer. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

AS/FI.1. Özel gereksinimi olan çocukların bağımsızlığını teşvik etmek için aşamalı azaltma prosedürlerini uygulamak ne kadar önemlidir?

AS/FI.2. Özel gereksinimi olan çocukların bağımsızlığını teşvik etmek için azalan destek prosedürlerini öğrenirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

AS/FI.3. Özel gereksinimi olan çocukların bağımsızlığını teşvik etmek için fading prosedürlerini öğrenmek ne kadar önemlidir?

AS/Fl.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocukların bağımsızlığını teşvik etmek için fading prosedürleri konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

ÖZ DÜZENLEYİCİ (SD) GÜNLÜK YAŞAM BECERİLERİ

1. Seçim Yapma (CM): Seçim yapma, iki veya daha fazla şey veya olasılık arasından ne istediğine karar vermek anlamına gelir. Örneğin, menüden bir yemek seçmek, başkasının onun yerine seçim yapmaması. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

SD/CM.1. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için seçim yapma becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/CM.2. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için seçim yapma becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

SD/CM.3. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için seçim yapma becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/CM.4. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için bakım sağlayıcılarının, seçim yapma becerilerini öğretme konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacı vardır?

2. Karar Verme (DM): Karar verme (veya destekli karar verme), bir kişinin hayatını etkileyen konularda karar verme yeteneğine sahip olmak anlamına gelir. Örneğin, meslek, sağlık bakımı veya mali konular hakkında karar vermek. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

SD/DM.1. Özel gereksinimi olan çocukların öz belirleme becerilerini geliştirmek için karar verme becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/DM.2. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için karar verme becerilerini öğretme konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

SD/DM.3. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için karar verme becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/DM.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için karar verme becerilerini öğretme konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

3. Hedef belirleme (HB): Hedef belirleme, bir kişinin hedefe ulaşmak için düşünce, duygu ve davranışlarda bulunması anlamına gelir. Örneğin, diyet uygulamak, egzersiz yapmak ve kaliteli uyku sağlamak gibi, istenen kiloya ulaşmak için aktif adımlar atmak. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

SD/GS.1. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için hedef belirleme becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/GS.2. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için hedef belirleme becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

SD/GS.3. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için hedef belirleme becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/GS.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için hedef belirleme becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

4. Problem çözme (PS): Problem çözme, hedeflere doğru ilerlerken engellerle nasıl başa çıkılacağını bilmektir. Örneğin, eve yeni taşınan biri için yiyecek, içecek ve mutfak eşyalarını nereden ve nasıl satın alacağına dair bir çözüm bulmak. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

SD/PS.1. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için problem çözme becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/PS.2. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için problem çözme becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

SD/PS.3. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için problem çözme becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/PS.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için problem çözme becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

5. Öz yönlendirme (SD): Öz yönlendirme, başkalarının size ne yapmanız gerektiğini söylemesine gerek kalmadan kendi kararlarınızı verebilmek ve kendi işinizi organize edebilmek anlamına gelir. Örneğin, günlük rutine bağlı olarak çok az destekle veya hiç destek almadan görevleri tamamlamak. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

SD/SD.1. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için öz yönlendirme becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/SD.2. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için öz yönlendirme becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

SD/SD.3. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için öz yönlendirme becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

SD/SD.4. Özel gereksinimi olan çocukların öz karar verme becerilerini geliştirmek için bakım sağlayıcıların, öz yönlendirme becerilerini öğretme konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

ETKİNLİK BAZLI ÖĞRENME (ABL)

1. Deneyimsel öğrenme (EL): Deneyimsel öğrenme, çocukların kendi faaliyetleri yoluyla – deneme, manipülasyon, deney yapma ve doğrudan deneyimleme yoluyla – en iyi şekilde öğrendikleri varsayımına dayanır. 2-7 yaş arası çocuklarda, özellikle gelişimsel gecikme riski taşıyanlarda, bu öğrenme türü motivasyonu, görevi anlama becerisini ve faaliyete katılma yeteneğini güçlendirir. Bu modül, çocuğun kendi başına bir şeyleri denediği, nesneleri tekrar tekrar kullandığı, eylemlerinin sonucunu deneyimlediği ve doğal geri bildirimle güvenebildiği faaliyetlere odaklanır.

Dolayısıyla deneyimsel öğrenme, dikkat, motor beceriler, temel problem çözme ve basit grup faaliyetlerine sosyal katılımın gelişimini destekler. - Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ABL/EL.1. Çocuğun aktif katılımını ve akranlarıyla doğrudan işbirliğini teşvik eden oyun etkinliklerini seçmek ne kadar önemlidir?

ABL/EL.2. Çocukların doğrudan deneyim yoluyla yeni beceriler kazanmalarını sağlayan etkinlikleri (ör. grup oyunları, nesneleri kullanma) düzenlemek için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu -

ABL/EL.3. Çocuğun aktif katılımını ve akranlarıyla doğrudan işbirliğini teşvik eden oyun etkinliklerini seçmek ne kadar önemlidir?

ABL/EL.4. Bakım sağlayıcıların, çocukların doğrudan deneyim yoluyla yeni beceriler kazanmalarını sağlayan etkinlikler (ör. grup oyunları, nesnelerle oynama) düzenlemek için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

2. Taklit (IM): Taklit, çocuğun başkalarının davranışlarını gözlemleyip bunları taklit etmeye çalıştığı bir erken öğrenme stratejisidir. Hareketlerin, nesnelerle çalışmanın, jestlerin, yüz ifadelerinin veya sesli ifadelerin taklit edilmesini içerir. 2-7 yaş arası çocuklar, özellikle gelişimsel gecikme riski taşıyanlar için, dikkat, sosyal öğrenme, dil gelişimi ve ortak etkinliklere katılımı destekler. Taklit, ortak dikkat, iletişim ve sosyal etkileşimin gelişiminin temelidir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ALT/IM.1. Mesleki uygulamanızda taklit stratejileri (örnekleme, gösterme, davranış yansıtma) öğretmek ne kadar önemlidir?

ABL/IM.2. Mesleki uygulamanızda taklit stratejileri (modelleme, gösterme, davranış yansıtma) öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu -

ABL/IM.3. 2-7 yaş arası çocukların, özellikle gelişimsel veya sosyal risk altındaki çocukların gelişiminde taklit stratejileri (örnekleme, gösterme, davranış yansıtma) öğretmek ne kadar önemlidir?

ABL/IM.4. Bakım sağlayıcıların, 2-7 yaş arası çocukların, özellikle de gelişimsel veya sosyal risk altındaki çocukların gelişiminde taklit stratejilerini (örnekleme, gösterme,

davranış yansıtmı) öğretme konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları var?

3. Birlikte oyun (PT)/İşbirlikçi oyun: Doğal bir şekilde işleyen akran etkileşimlerini ve sosyal öğrenmeyi haritalandırıyoruz. Birlikte oyun oynamak, çocukların başkalarının davranışlarını taklit ettiği, sosyal kuralları ve iletişimi öğrendiği ve işbirliğinin temellerini kavradığı doğal akran etkileşim ortamları yaratır. 2-7 yaş arası çocuklar, özellikle de gelişimsel riskleri olanlar için bu, sosyal öğrenmenin temel bir aracı olarak işlev görür; ortak dikkat, karşılıklı anlayış ve takım içinde işlev görme becerisini destekler. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekli) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ABL/PT.1. Mesleki uygulamanızda, çocuğun genel gelişimi için birlikte oynamak ne kadar önemlidir?

ABL/PT.2. Çocukların ortak oyunlara başarılı bir şekilde katılmalarını desteklemek için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var (ör. uygun etkinliklerin seçimi, mesleki danışmanlık, atölye çalışmaları)?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

ABL/PT.3. Özel gereksinimi olan çocukların genel gelişimi için birlikte oynamak ne kadar önemlidir?

ABL/PT.4. Bakım sağlayıcıların, çocukların başarılı bir şekilde ortak oyuna katılmalarını desteklemek için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır (ör. uygun etkinliklerin seçimi, mesleki danışmanlık, atölye çalışmaları)?

4. Ritmik hareket (RM) etkinlikleri: Metodoloji ve materyaller alanında ihtiyaçları belirliyoruz. Ritmik ve hareket etkinlikleri arasında oyunlar, tekerlemeler, ritme uygun hareketler, dans unsurları veya basit melodik-motor kalıplar yer alır. 2-7 yaş arası çocuklarda bu etkinlikler dil gelişimi, iletişim, motor beceriler, sosyal etkileşim ve duygusal düzenlemeyi destekler. Gelişimsel veya sosyal risk altındaki çocuklar için bu etkinlikler çok önemlidir, çünkü sabit ritim, hareketlerin tekrarı ve müzikal uyarıcılar, öğrenmeyi ve gruba katılımı kolaylaştırır. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 aralığında puanlayın!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ABL/RM.1. Mesleki uygulamanızda özel gereksinimi olan çocuklar için ritmik veya hareket oyunlarının (ör. tekerlemeler, ritme göre alkışlama, dans unsurları) kullanımı ne kadar önemlidir?

ABL/RM.2. Özel gereksinimi olan çocuklar için ritmik veya hareketli oyunlar (ör. tekerlemeler, ritme göre alkışlama, dans unsurları) kullanırken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

ABL/RM.3. Özel gereksinimi olan çocuklar için ritmik veya hareketli oyunların (ör. tekerlemeler, ritme göre alkışlama, dans unsurları) kullanımı ne kadar önemlidir?

ABL/RM.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklar için ritmik veya hareketli oyunlar (ör. tekerlemeler, ritme göre alkışlama, dans unsurları) kullanırken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

5. İlişkisel öğrenme (AL): İlişkisel öğrenme, iki uyaran veya olay arasında bir bağlantı kurulmasını ifade eder. Örneğin, bir çocuk her seferinde övgü veya ödül alırsa odasını düzenli olarak temizlemeyi öğrenebilir. Başka bir deyişle, doğru davranış pekiştirilirse, o davranış sürdürülecektir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem*

derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ABL/AL.1. Mesleki uygulamalarınızda özel gereksinimi olan çocuklar için ilişkisel öğrenmeyi kullanmak ne kadar önemlidir?

ABL/AL.2. Özel gereksinimi olan çocuklar için ilişkisel öğrenme stratejilerini kullanırken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

ABL/AL.3. Özel gereksinimi olan çocuklar için ilişkisel öğrenmeyi kullanmak ne kadar önemlidir?

ABL/AL.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklar için ilişkisel öğrenmeyi kullanırken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

AKRAN ÖĞRETİMİ (PT)

1. Karşılıklı öğrenme (ML): Karşılıklı öğrenme, çocukların birbirlerine becerilerini aktardıkları, ilerleme gösterdikleri, birbirlerinin faaliyetleri hakkında yorum yaptıkları veya birbirlerine basit tavsiyelerde bulundukları durumları içerir. Sosyal veya gelişimsel engelli çocuklar da dahil olmak üzere 2-7 yaş arası çocuklarda, konuşma, iletişim, işbirliği ve hem "öğrenci" hem de "öğretmen" rollerini üstlenme becerisinin gelişimini destekler. Modül, güvenli, motive edici ve etkili akran öğrenimini mümkün kılan koşulları izler ve hem bakım verenler hem de profesyoneller için destek ihtiyaçlarını belirler. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyaçlarınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Verenler Sorusu

PT/ML.1. Mesleki uygulamanızda, çocuklar arasında işbirliğinin gelişmesini desteklemek için stratejilerin kullanılması (ör. ortak oyunlar, görev paylaşımı, birbirlerine yardım etme, çocuklar arasında "öğretmen" rolü) ne kadar önemlidir?

PT/ML.2. Mesleki uygulamanızda çocuklar arasında işbirliğinin gelişmesini desteklemek için akran öğretimi stratejilerini kullanırken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

PT/ML.3. Çocuklar arasında işbirliğinin gelişmesini desteklemek için akran öğretimi stratejilerinin kullanılması ne kadar önemlidir?

PT/ML.4. Bakım sağlayıcıların, çocuklar arasında işbirliğinin gelişmesini desteklemek için akran öğretimi stratejilerini kullanırken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

2. Öğretmen Olarak Çocuk (CT): İşbirliğinin bir öğrenme aracı olduğu varsayımından hareket ediyoruz. Bu modül, bir çocuğun doğal olarak “öğretmen” rolünü üstlendiği durumlara odaklanmaktadır – ilerleme gösterme, başka bir çocuğa rehberlik etme, onu düzeltme, yardım sunma veya davranış örneği sergileme gibi. Bu durumlar, dil gelişimi, iletişim, benlik algısı, sosyal yetkinlik ve akran ilişkilerinin gelişimini güçlendirir. 2-7 yaş arası çocuklar, özellikle de gelişimsel risk altındaki çocuklar için, kendilerini bunalmış veya kararsız hissetmeden ya da iletişim engelleriyle karşılaşmadan öğretmen rolüne katılabilmeleri için ortamın uygun şekilde yapılandırılması çok önemlidir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

PT/CT.1. Mesleki uygulamanızda, çocukların birbirlerinden öğrenebilecekleri durumları destekleyen stratejilerin (ör. ikili çalışma, rol modelleme, yapılandırılmış mini görevler) kullanımı ne kadar önemlidir?

PT/CT.2. Çocukların birbirlerinden öğrenebilecekleri durumları destekleyen stratejileri kullanırken, "öğretmen" rolünü üstlenerek profesyonellerden ne kadar desteğe ihtiyacınız var (dilsel, sosyal, duygusal, dikkat)?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

PT/CT.3. Çocukların birbirlerinden öğrenebilecekleri durumları destekleyen stratejilerin (ör. ikili çalışma, rol modelleme, yapılandırılmış mini görevler) kullanımı ne kadar önemlidir?

PT/CT.4. Bakım sağlayıcıların, çocukların birbirlerinden öğrenebilecekleri ve “öğretmen” rolünü üstlenebilecekleri durumları destekleyen stratejileri kullanırken profesyonellerden ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır (dilsel, sosyal, duygusal, dikkat)?

3. Akran Taklidi (PI): Taklit, 2 ila 7 yaş arası çocuklarda en doğal öğrenme mekanizmalarından biridir. Çocuklar, başkalarını gözlemleyerek, basit ve daha karmaşık adımları tekrarlayarak ve davranış kalıplarını içselleştirerek öğrenir. Gelişimsel risk altındaki çocuklar için taklit, konuşma, iletişim, sosyal davranış, oyun becerileri ve uyum yetkinliklerini geliştirmenin temel bir yoludur. Bu modül, çocukların taklidi nasıl kendiliğinden kullandıklarını, karşılaştıkları fırsatları ve engelleri ve bakım verenlerin ve uzmanların bunu etkili bir şekilde entegre etmek için ihtiyaç duydukları desteği incelemektedir. - Lütfen aşağıdaki soruları hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!

Form A. Bakım Verenler Sorusu

PT/PI.1. Çocukların oyun veya grup etkinliklerine katılımını ve gelişimini desteklemede akran taklidi yoluyla öğrenme ne kadar önemlidir?

PT/PI.2. Çocuklar arasında akran taklidi öğrenimini kullanmak için profesyonellerden ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

PT/PI.3. Çocukların oyun veya grup etkinliklerine katılımını ve gelişimini desteklemede akran taklidi yoluyla öğrenme ne kadar önemlidir?

PT/PI.4. Bakım sağlayıcıların, çocuklar arasında akran taklidi öğrenimini kullanmak için profesyonellerden ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

4. Sosyal destek (SS): Akran öğretimi, sosyal yetkinliklerin geliştirilmesine / sosyal becerilerin oluşturulmasına yardımcı olur. Akran öğretimindeki sosyal destek, becerilerin bir akran tarafından aktarıldığında veya daha küçük bir grup içinde birlikte çalıştıklarında çocukların daha etkili öğrendikleri gerçeğine dayanır. Bu etkileşim biçimi, paylaşma, sırayla bekleme, başkalarını anlama, sözlü iletişim ve sosyal teması sürdürme becerisi dahil olmak üzere sosyal yetkinlikleri güçlendirir. 2-7 yaş arası çocuklar, özellikle sosyal dezavantajlı veya gelişimsel risk altındaki çocuklar için akran öğretimi, iletişimde özgüvenin gelişmesine yardımcı olur, etkileşimin başlatılmasını teşvik eder ve akran modeli aracılığıyla sosyal becerileri uygulamak için güvenli bir alan yaratır. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

PT/SS.1. Sosyal açıdan dezavantajlı çocukların özgüvenini ve sosyal yetkinliğini artırmak için akran danışmanlığı ne kadar önemlidir?

PT/SS.2. Sosyal açıdan dezavantajlı çocukların özgüvenini ve sosyal yetkinliğini artırmak için akran danışmanlığını kullanırken profesyonellerden ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

PT/SS.3. Sosyal açıdan dezavantajlı çocukların özgüvenini ve sosyal yetkinliğini artırmak için akran öğretiminin önemi nedir?

PT/SS.4. Bakım sağlayıcıların, sosyal açıdan dezavantajlı çocukların özgüvenini ve sosyal yetkinliğini artırmak için akran öğretimini kullanırken profesyonellerden ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

5. İkili veya küçük gruplar halinde motivasyon (PSG): İkili veya küçük gruplar halinde çalışmak, 2-7 yaş arası çocukların görevleri birlikte çözmelerine, başarılarını paylaşmalarına ve birbirlerini desteklemelerine olanak tanıyarak motivasyonlarını artırmaya yardımcı olur. Bu öğrenme yaklaşımı, akran etkileşimi yoluyla aktif katılımı, işbirliğini, sosyal becerileri ve motivasyonun doğal olarak pekiştirilmesini teşvik eder. Sosyal dezavantajları veya gelişimsel zorlukları olan çocuklar için grup çalışması, motivasyonu katalize edebilir ve öğrenmenin etkinliğini artırabilir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

PT/PSG.1. Çocuğun aktif olma ve öğrenme motivasyonunu artırmak için ikili veya küçük gruplar halinde çalışmak ne kadar önemlidir?

PT/PSG.2. Çocuğun aktif olma ve öğrenme motivasyonunu artırmak için ikili veya küçük gruplar halinde çalışırken profesyonellerden ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

PT/PSG.3. Çocuğun aktif olma ve öğrenme motivasyonunu artırmak için ikili veya küçük gruplar halinde çalışmak ne kadar önemlidir?

PT/PSG.4. Bakım sağlayıcıların, çocuğun aktif olma ve öğrenme motivasyonunu artırmak için ikili veya küçük gruplar halinde çalışırken profesyonellerden ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

DOĞAL ÖĞRETİM (NT)

1. Çocuğun Liderliğini Takip Etme (CL): Bakım sağlayıcı, oyun veya günlük rutinler sırasında çocuğu gözlemler ve çocuğun ilgi alanlarına katılır - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Verenler Sorusu

NT/CL.1. Doğal oyun ve etkinlikler sırasında çocuğun öncülüğünü takip etmek ne kadar önemlidir?

NT/CL.2. Çocuğun öncülüğünü etkili bir şekilde takip etmeyi öğrenirken ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Soru

NT/CL.3. Doğal oyun ve etkinlikler sırasında çocuğun öncülüğünü takip etmek ne kadar önemlidir?

NT/CL.4. Bakım sağlayıcıların, çocuğun öncülüğünü etkili bir şekilde takip etmeyi öğrenmek için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

2. İletişim Fırsatları Yaratma (CO): Bakım sağlayıcı, iletişimin başlatılmasını teşvik etmek için ortamı veya etkinlikleri düzenler. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem*

derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!

Form A. Bakım Verenler Sorusu

NT/CO.1. Çocuğun iletişimi başlatması için fırsatlar yaratmak ne kadar önemlidir?

NT/CO.2. Çocuğun iletişimi başlatması için fırsatlar yaratmayı öğrenirken ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

NT/CO.3. Çocuğun iletişimi başlatması için fırsatlar yaratmak ne kadar önemlidir?

NT/CO.4. Bakım sağlayıcıların, çocuğun iletişimi başlatması için fırsatlar yaratmayı öğrenirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

3. Modelleme, Mand-Model ve Dil Genişletme (MEL): Bakım sağlayıcı, hedef kelimeleri veya cümleleri modelleyerek çocuğun sözlü veya sözsüz iletişimini genişletir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Verenler Sorusu

NT/MEL.1. Etkileşimler sırasında modelleme ve dil genişletme ne kadar önemlidir?

NT/MEL.2. Etkileşimler sırasında dilin modellenmesi ve genişletilmesi konusunda ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

NT/MEL.3. Etkileşimler sırasında dil modelini oluşturmak ve genişletmek ne kadar önemlidir?

NT/MEL.4. Bakım sağlayıcıların, etkileşimler sırasında dil modelini oluşturma ve genişletme konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacı vardır?

4. İpucu Verme ve Zaman Geciktirme (PTD) Kullanımı: Bakım sağlayıcı, bağımsız iletişimsel yanıt vermeyi ve başlatmayı teşvik etmek için ipuçları ve stratejik duraklamalar kullanır. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize () (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyaçlarınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

NT/PTD.1. İletişimi veya eylemleri teşvik etmek için ipucu verme ve zaman geciktirmeyi kullanmak ne kadar önemlidir?

NT/PTD.2. İletişimi veya eylemleri teşvik etmek için ipucu verme ve zaman geciktirme yöntemlerini kullanırken ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

NT/PTD.3. İletişimi veya eylemleri teşvik etmek için uyarı ve zaman gecikmesi kullanmanın önemi nedir?

NT/PTD.4. Bakım sağlayıcıların, iletişimi veya eylemleri teşvik etmek için uyarı ve zaman gecikmesi kullanırken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

5. Öğretimi Günlük Rutinlere Dahil Etme (ET): Bakım sağlayıcı, öğretim fırsatlarını günlük bakım ve oyun etkinliklerine doğal bir şekilde entegre eder. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

NT/ET.1. Öğretimi günlük rutinelere (yemek zamanı, oyun, giyinme vb.) entegre etmek ne kadar önemlidir?

NT/ET.2. Öğretimi günlük rutinelere dahil etmek için ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

NT/ET.3. Öğretimi günlük rutinelere (yemek zamanı, oyun, giyinme vb.) dahil etmek ne kadar önemlidir?

NT/ET.4. Bakım sağlayıcıların, öğretimi günlük rutinelere entegre etme konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

DAVRANIŞ YÖNETİMİ (BM)

1. Davranışın İşlevini Belirleme (FB): Bakım sağlayıcı, davranışın işlevini (ör. kaçma, erişim) belirlemek için davranışı gözlemler ve analiz eder. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

BM/FB.1. Özel gereksinimi olan çocukları desteklemek için zorlayıcı davranışların işlevini belirlemek ne kadar önemlidir?

BM/FB.2. Özel gereksinimi olan çocukları desteklemek için zorlayıcı davranışların işlevini belirlemede ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Soru

BM/FB.3. Özel gereksinimi olan çocukları desteklemek için zorlayıcı davranışların işlevini belirlemek ne kadar önemlidir?

BM/FB.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocukları desteklemek için zorlayıcı davranışların işlevini belirlemede uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

2. Öncül Temelli (Önleme) Stratejileri (ABS) Kullanma: Bakım sağlayıcı, tetikleyicileri azaltmak ve zorlayıcı davranışların (CB) ortaya çıkmasını önlemek için ortamı ve rutinleri düzenler. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

BM/ABS.1. Zorlu davranışları azaltmak için öncül temelli (önleme) stratejileri kullanmak ne kadar önemlidir?

BM/ABS.2. Zorlu davranışları azaltmak için öncül temelli (önleme) stratejileri kullanırken ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu -)

BM/ABS.3. Zorlu davranışları azaltmak için öncül temelli (önleme) stratejileri kullanmak ne kadar önemlidir?

BM/ABS.4. Bakım sağlayıcıların, zorlu davranışları azaltmak için öncül temelli (önleme) stratejileri kullanırken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

3. Alternatif/Yerine Koyma Davranışlarını Öğretme (ARB): Bakım sağlayıcı, zorlayıcı davranışlarla aynı işlevi gören uygun bir yerine koyma davranışını öğretir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

BM/ARB.1. Zorlu davranışları olan çocuklara alternatif/ikame davranışları öğretmek ne kadar önemlidir?

BM/ARB.2. Zorlu davranışları olan çocuklara alternatif/ikame davranışları öğretirken ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu - Lütfen

aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyaçlarınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!

BM/ARB.3. Zorlu davranışları olan çocuklara alternatif/ikame davranışları öğretmek ne kadar önemlidir?

BM/ARB.4. Bakım sağlayıcılar, zorlu davranışları olan çocuklara alternatif/ikame davranışları öğretme konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaç duyar?

4. Pekiştirme Uygulama (IR): Bakım sağlayıcı, istenen davranışları artırmak için stratejik olarak pekiştirme seçer ve uygular. - Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyaçlarınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

BM/IR.1. Olumlu davranışları artırmak için pekiştirmeyi etkili bir şekilde kullanmak ne kadar önemlidir?

BM/IR.2. Etkili pekiştirmeyi belirlemek ve uygulamak için ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu -

BM/IR.3. Olumlu davranışları artırmak için pekiştirmeyi etkili bir şekilde kullanmanın önemi nedir?

BM/IR.4. Bakım sağlayıcıların etkili pekiştirmeyi belirleme ve uygulama konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

5. Davranış Destek Planı (BSP) Geliştirme ve Kullanma: Bakım sağlayıcı, işlev, önleme, öğretim ve pekiştirme bileşenlerini içeren yapılandırılmış bir plan oluşturur

ve bu plana uyar. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyaçlarınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

BM/BSP.1. Davranış destek planlarını tutarlı bir şekilde geliştirmek ve kullanmak ne kadar önemlidir?

BM/BSP.2. Davranış destek planlarını tutarlı bir şekilde geliştirme ve kullanma konusunda ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

BM/BSP.3. Davranış destek planlarını geliştirmek ve tutarlı bir şekilde kullanmak ne kadar önemlidir?

BM/BSP.4. Bakım verenler, davranış destek planlarını hazırlarken ve bunları tutarlı bir şekilde uygularken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaç duyarlar?

Erken Okuryazarlık Becerileri (ELS): Etkileşimli Kitap Okuma

ERKEN OKURYAZARLIK BECERİLERİ (ELS): ETKİLEŞİMLİ KİTAP OKUMA

1. Kitap Seçimi ve Hazırlama Stratejileri ELS/BSPS: kitap seçimi ve hazırlık becerileri, yaşa uygun kitapların seçilmesini, okumadan önce hazırlık yapılmasını ve ilgi uyandırılmasını içerir. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Verenlere Yönelik Soru

ELS/BSPS.1. Özel gereksinimi olan çocukların geliştirmekte olan okuryazarlık becerilerini desteklemek için kitap seçimi ve hazırlık stratejileri ne kadar önemlidir?

ELS/BSPS.2. Özel gereksinimi olan çocuklarla etkileşimli okuma için kitap seçerken ve hazırlarken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

ELS/BSPS.3. Özel gereksinimi olan çocukların geliştirmekte olan okuryazarlık becerilerini geliştirmek için kitap seçimi ve hazırlama becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

ELS/BSPS.4. Bakım sağlayıcıların, etkileşimli okuma için kitap seçimi ve hazırlığı konusunda uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

2. Etkileşimli Okuma Stratejileri (ELS/IRS): Etkileşimli okuma stratejileri, katılımı teşvik etmeyi, açık uçlu sorular sormayı, yanıt vermeyi ve konuyu genişletmeyi ifade eder. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ELS/IRS.1. Özel gereksinimi olan çocukların geliştirmekte olan/erken okuryazarlık becerilerini geliştirmek için etkileşimli okuma stratejilerini kullanmak ne kadar önemlidir?

ELS/IRS.2. Hikaye kitabı okuma sırasında etkileşimli okuma stratejilerini uygulamak için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

ELS/IRS.3. Özel gereksinimi olan çocukların geliştirmekte olan/erken okuryazarlık becerilerini geliştirmek için etkileşimli okuma stratejilerini (ör. CROWD, PEER) öğretmek ne kadar önemlidir?

EIBR/IRS.4. Bakım sağlayıcıların etkileşimli okuma stratejilerini uygulamak için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

3. Alfabe Bilgisi ve Fonolojik Farkındalık ELS/AKPA: Alfabe bilgisi ve fonolojik farkındalık, harfler ve sesler arasındaki ilişkiyi ifade eder. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ile 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ELS/AKPA.1. Etkileşimli okuma sırasında özel gereksinimi olan çocukların alfabe bilgisi ve fonolojik farkındalık becerileri ne kadar önemlidir?

ELS/AKPA.2. Etkileşimli okuma sırasında özel gereksinimi olan çocuklara alfabe bilgisi ve fonolojik farkındalık becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu -

ELS/AKPA.3. Etkileşimli okuma sırasında özel gereksinimi olan çocuklara alfabe bilgisi ve fonolojik farkındalık becerilerini öğretmek ne kadar önemlidir?

ELS/AKPA.4. Bakım sağlayıcıların, özel gereksinimi olan çocuklara alfabe bilgisi ve fonolojik farkındalık becerilerini öğretirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?

4. Yazılı Dil Farkındalığı ELS/PA: Yazılı Dil Farkındalığı, yazılı dilin bir anlamı olduğunu anlamayı ve kitapların ve yazılı kelimelerin nasıl düzenlendiğini ve kullanıldığını bilmeyi ifade eder. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ELS/PA.1. Özel gereksinimi olan çocukların okuma yazma becerilerinin gelişimi için basılı metin farkındalığı becerileri ne kadar önemlidir?

ELS/PA.2. Etkileşimli okuma sırasında özel gereksinimi olan çocuklarda basılı metin farkındalığı becerilerini geliştirirken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu -

ELS/PA.3. Özel gereksinimi olan çocukların gelişmekte olan okuryazarlık becerilerini geliştirmek için basılı metin farkındalığı ne kadar önemlidir?

ELS/PA.4. Bakım sağlayıcılar, etkileşimli kitap okuma sırasında özel gereksinimi olan çocuklara basılı metin farkındalığını öğretmek için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaç duyar?

5. Okuma Sonrası Beceriler (ELS/AR): Okuma sonrası beceriler, hikayeyi yeniden anlatma, özetleme, olayları sıralama veya hikayenin mesajını tartışma gibi okuma sonrasında yapılan etkinlikleri ifade eder. - *Lütfen aşağıdaki soruları, hem önem derecenize (0 = Önemli Değil, 10 = Çok Önemli) hem de destek ihtiyacınıza (0 = Destek Gerekmiyor, 10 = Yüksek Destek Gerekliyor) göre 0 ila 10 arasında bir ölçekte derecelendirin/işaretleyin!*

Form A. Bakım Sağlayıcıları Sorusu

ELS/AR.1. Okuma sonrası beceriler, özel gereksinimi olan çocukların gelişmekte olan/erken okuryazarlık becerilerini desteklemek açısından ne kadar önemlidir?

ELS/AR.2. Özel gereksinimi olan çocuklar için okuma sonrası etkinlikleri uygularken uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyacınız var?

Form B. Akademik Uzmanlar/Personel; Özel Eğitim Uzmanları Sorusu

ELS/AR.3. Özel gereksinimi olan çocukların gelişmekte olan/erken okuryazarlık becerilerini geliştirmek için okuma sonrası becerileri öğretmek ne kadar önemlidir?

ELS/AR.4. Bakım sağlayıcıların, okuma sonrası etkinlikleri etkili bir şekilde uygulamak için uzmanlardan ne kadar desteğe ihtiyaçları vardır?